

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä 18.04.2023 § 33

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 18.04.2023

§ 33

Päätös Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastuualueen maa-aineslupahakemuksesta maisemoida Renkomäen soranottoalue

3099/11.01.00.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristönsuojelutarkastaja Jari Mäntylä, 044 416 2583

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää hyväksyä maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan maa-aineslain 4 §:n mukaisen hakemuksen Renkomäen soranottoalueen maisemoinnista perusteluosassa esitetysti ja antaa tässä päätöksessä maa-ainesten ottamista varten tarpeelliset määräykset.

Perusteluosa

TIIVISTELMÄ

Tällä lupahakemuksella haetaan lupaa Renkomäen soranottoalueen maisemointiin. Maisemointi kohdistuu Lahden kaupungin omistamille kiinteistöille Vatajanmetsä 398-407-2-280, Kaupunginmaa 398-407-2-314,

Kenttämää 398-407-2-180, Kaupunginmaa 398-407-3-75, Soramäki II 398-407-2-302, Iijärvenmetsä 398-407-1-149, Kaupunginmaa 398-407-1-158, Soramäki 398-407-2-250, Kaupunginmaa 398-407-1-156, Soramäki III 398-407-2-334, Renkomäenrinne 398-407-2-296, Renkomäenpuisto 398-22-9903-4 sekä Maantie- ja soranottoalue 398-407-2-34. Luvan hakijana on Rudus Oy ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastuualue.

Haettava lupa-alue kattaa vanhan lupa-alueen lukuun ottamatta Rudus Oy:n kiinteistöjä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292, joille Rudus Oy hakee samanaikaisesti erillistä maa-aineslupaa.

Ottoalueen länsi- ja pohjoispuolelta kulkee Lahden ohitustie (valtatie 4). Hankealue sijoittuu osittain myös valtatie 4:n kiinteistölle 398-895-2-3. Kyseisen kiinteistön alue on jo maisemoitu, eikä siellä tehdä enää toimenpiteitä. Kulkuyhteys soranottoalueelle on Orimattilankadulta Simolankadun kautta. Ottoalueen eteläpuolella on Renkomäen asutusalue ja itä- ja pohjoispuolella virkistysalue.

Renkomäen soranottotoiminta on aloitettu 1960-luvulla. Alueella on viimeksi ollut maa-ainesten ottotoimintaa Rudus Oy:n sekä Lahden kaupungin teknisen ja ympäristötoimialan kunnallistekniikka-yksikön toimesta. Viimeisin maa-ainesten ottolupa on myönnetty 14.4.1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt hakemusalueelle vesilain mukaisen luvan 9.12.2016, jonka Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018 vahvisti. Päätös sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä 4.6.2020 (Vesilaki 587/2011: 2 §).

Hankealueen länsipuoliset soravarat aina voimalinjaan asti on otettu ja rintaukset maisemoitu voimassa olleen maa-ainestenottoluvan mukaisesti. Länsiosan pohjataso on jälkihoidettu nykyistä lupaa vaativammalla tavalla

siten, että alueen pohjatasolle on levitetty aiemmin alueelta kuorittuja pintamaita. Alueen jälkikäytön suunnitelmissa huomioidaan luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

Maisemointisuunnitelman alueen pinta-ala on 65,55 hehtaaria.

Maisemointialueelta ei oteta maa-aineksia.

LUVAN HAKIJAT JA YHTEYSHENKILÖ

Rudus Oy (Y-tunnus 1628390-6) PL 42, 00381 Helsinki ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastuualue (Y-tunnus 0149669-3), Askonkatu 2, 15100 Lahti

Vastuuhenkilö Rudus Oy, Arto Solante, Rudus Oy, yksikön päällikkö, 020 447 5407

OTTAMISALUEEN SIJAINTI- JA KIIINTEISTÖTIEDOT

Renkomäen harjumuodostuma sijaitsee Salpausselän eteläpuolella noin seitsemän kilometriä Lahden keskustasta etelään. Ottoalueen länsi- ja pohjoispuolelta kulkee Lahden ohitustie (valtatie 4). Kulkuyhteys soranottoalueelle on Orimattilankadulta Simolankadun kautta. Ottoalueen eteläpuolella on Renkomäen asutusalue sekä itä- ja pohjoispuolella virkistysalue.

Maa-aineslupahakemuksella haetaan lupaa maisemoida vuosina 1987-2017 voimassa ollut lupa-alue lukuun ottamatta betonituotetehtaan aluetta sekä Rudus Oy:n aluetta, jolle Rudus Oy hakee erillistä maa-ainesten ottolupaa. Hakemusalueen sisällä on vesilupa-alue, joka käsittää maisemointialueen keskeiset osat poissulkien läntiset, jo maisemoidut reunaosat. Rudus Oy:n

erillinen ottolupahakemus sijoittuu vesilupa-alueen sisään. Alueelle vuonna 1987 hyväksytty jälkihoitosuunnitelma on vanhentunut ja se ei ole enää toteutettavissa.

Ottamisalueella, eli tässä tapauksessa maisemointialueella, ovat seuraavat kiinteistöt: Vatajanmetsä 398-407-2-280, Kaupunginmaa 398-407-2-314, Kenttämaa 398-407-2-180, Kaupunginmaa 398-407-3-75, Soramäki II 398-407-2-302, Iijärvenmetsä 398-407-1-149, Kaupunginmaa 398-407-1-158, Soramäki 398-407-2-250, Kaupunginmaa 398-407-1-156, Soramäki III 398-407-2-334, Renkomäenrinne 398-407-2-296, Renkomäenpuisto 398-22-9903-4 sekä Maantie- ja soranottoalue 398-407-2-34.

ASIAN VIREILLE TULO

Hakemus on tullut vireille Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 10.6.2022.

KAAVOITUSTILANNE JA MUUT MAANKÄYTTÖÖN LIITTYVÄT SUUNNITELMAT

Lahdessa on voimassa koko kaupungin oikeusvaikutteinen yleiskaava. Valtuustokaudella 2017-2020 laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 25.1.2021, ja se sai lainvoiman 2.12.2022. Renkomäen alueella noudatetaan yleiskaavassa 2030 (Y-203) Miekkiö-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaava-alueen OYK2 määräyksiä. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan 12.9.2011, ja se sai lainvoiman 3.11.2011.

Miekkio-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaavassa Renkomäen alueella on kaavamerkintä EO/V, jolla tarkoitetaan soranottoaluetta, joka asemakaavoitetaan virkistysalueeksi. Osayleiskaavassa alueella on todettu maiseman korjaustarve.

Renkomäen hakemusaluetta ympäröi tärkeän pohjaveden muodostumisalueen pvm-rajausmerkintä. Kaavamääräysten mukaan pohjaveden muodostumisalueelle ei saa asemakaavalla osoittaa pohjaveden määrää tai laatua eikä pintaveden laatua vaarantavia toimintoja. Pohjaveden suojelemiseksi alueella on kielletty taajama-asutuksen laajentaminen luonnonmukaisille asemakaavoittamille alueille, maa-ainesten otto viisi metriä lähempänä pohjaveden ylintä pintaa sekä muiden maa-ainesten kuin puhtaan soran ja hiekan varastointi. Pohjaveden lähisuoja-aluetta koskevia maankäyttösuunnitelmia laadittaessa on kuultava paikallista vesiviranomaista.

Yleiskaavan mukaan hakemusalueen itäosassa tavoitteellinen maankäyttömuoto on retkeily- ja ulkoilualue, jonka kaavamerkintä on EO/VR-1. Kaavamerkinnän määräyksen mukaan alue on maa-aineksen ottoalue, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Pohjavesialueella tehtävät toimenpiteet tulee suunnitella niin, ettei pohjaveden laatu heikkene tai antoisuus pienene. Alueen maisemointi tehdään samanaikaisesti kaivuun edetessä.

Yleiskaavassa hakemusalueen länsiosien Renkomäen EO-alueen rajausta on pienennetty siten, että kuopan jo maisemoitu alue on rajattu EO-ottoalueen ulkopuolelle. Sen alueen kaavamerkintä on VR-3. Merkinnällä osoitetaan kaupunkirakennetta jäsentäviä laajempia viheralueita, jotka on tarkoitettu ulkoiluun, virkistykseen ja luonnon kokemiseen.

Kaavamääräyksen mukaan alueella tulee vaalia maiseman ja

luonnonympäristön ominaispiirteitä, jotta luonnon monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluja tuottavana laajana viheralueena säilyvät. Ulkoilureitit muodostavat yhtenäisen verkoston. Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö. VR-3-alueella on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Alueelle on laadittu Lahden kaupungin toimesta maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelmaluonnos, jota Lahden kaupunki tarkentaa tulevaisuudessa.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Voimassa olevat luvat

Renkomäen soranottoalueella ovat voimassa seuraavat maa-aines-, ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset luvat:

- Vesilain mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto 9.12.2016, Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018, korkein hallinto-oikeus 4.6.2020. Päätös sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä.
- Lahden terveysturvallisuuden ja ympäristöasiain lautakunnan päätös 16.11.1993 § 158, murskausaseman ympäristölupa, voimassa toistaiseksi. Murskainaseman ympäristölupalle on haettu rauettamista 28.2.2023 Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselta. Ympäristölupaa tullaan hakemaan, mikäli murskaustarvetta ilmenee. Tässä vaiheessa arvioidaan, että murskaukselle ei ole tarvetta.

Päättyneet ja peruutetut luvat

Alueella ovat olleet voimassa seuraavat maa-ainesten ottamiseen myönnetyt luvat, joiden lupa-aika on päättynyt

- Hämeen lääninhallituksessa 8.4.1983 vahvistettu soranottosuunnitelma, lupa voimassa 31.12.1992 saakka, peruutettiin 14.4.1987 päätöksellä
- Lahden kaupunginhallituksen päätös 14.4.1987 § 956, maa-ainesten ottamislupa, vahvistettu 17.6.1987, voimassa 30.6.2017 saakka
- Lahden kaupunginhallituksen päätös 30.9.1991 § 1387, Renkomäen soranottoluvan muuttaminen, ottotason syventäminen
- Lahden seudun ympäristölautakunnan päätös 11.12.2007 § 98, Renkomäen soranottosuunnitelmaa koskeva muutos (pätös 17.6.1987), sähkölinjan siirtämisestä aiheutunut muutos ottoalueeseen.

Peruutettu hakemus

Lahden kaupungilla ja Rudus Oy:llä oli vireillä 15.10.2015-10.11.2021 maa-aineslupahakemus, joka koski Renkomäen toiminta-aluetta. Ottamisalueen pinta-ala oli hakemuksessa 42,12 ha ja otettavan maa-aineksen määrä 6 570 000 m³. Hakemuksen käsittelyä lykättiin maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilain mukainen lupa tuli lainvoimaiseksi vuonna 2020. Rudus Oy ja Lahden kaupunki peruivat maa-aineslupahakemuksen 10.11.2021. Vesilupa jäi voimaan.

Vireillä oleva hakemus

Alueelle on laadittu tämän hakemuksen kanssa samanaikaisesti erillinen maa-aineslupahakemus, joka kattaa Rudus Oy:n omistuksessa olevat

kiinteistöt Soramäki 398-407-12-0, Soramäki I 398-407-2-282 ja Kankaanmäki RN:o 398-407-2-292.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut 7.12.2021 lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Lausunnon mukaan vesilain mukaisessa luvassa esitetty osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden kuluttua maa-ainesten oton lopettamista. Kyseinen lausunto on huomioitu tässä lupahakemuksessa.

HANKKEEN KUVAUS

Tällä hakemuksella haetaan maa-aineslain mukaista lupaa maisemoida valtaosa vanhan Renkomäen soranottoalueesta. Vanhan lupa-alueen (voimassa 1987-2017) kiinteistöt ovat pääosin Lahden kaupungin omistuksessa, mutta osan kiinteistöistä omistaa Rudus Oy. Tällä lupahakemuksella haetaan lupaa vanhan lupa-alueen maisemointiin Lahden kaupungin omistamilla kiinteistöillä.

Soranottoalueen toiminta on aloitettu 1960- luvulla. Viimeisin maa-ainesten ottolupa on myönnetty 1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017. Lupa myönnettiin Oy Lohja Ab:lle ja Lahden kaupungin teknilliselle lautakunnalle. Alueelta ovat viimeksi ottaneet maa-aineksia Rudus Oy ja Lahden kaupungin teknisen ja ympäristötoimialan kunnallistekniikan yksikkö. Renkomäen alueella on myös Rudus Oy:n betonituotetehdas. Betonituotetehtaan toiminta on alkanut nykyisellä paikallaan 1960-luvun

alussa. Tehdas ei tällä hetkellä ole toiminnassa. Soranottoalueella on lisäksi toiminut asfalttiasema vuosina 1992–1997.

Renkomäen soravaroja on tutkittu ensimmäisen kerran seismisesti vuonna 1967. Harjun länsiosan eteläpuoleinen sora osoittautui lajittuneena sora-aineksena parhaaksi ja toiminta aloitettiinkin pääasiassa harjun lounaisreunalta. Soraa on otettu alueelta 1960-luvulta lähtien ja vuosittaiset ottomäärät ovat olleet luvan voimassaollessa keskimäärin 300 000–700 000 m³. Soravarat alueen länsipuolelta aina siirrettyyn voimalinjaan asti on otettu ja rintaukset maisemoitu voimassa olleen maa-ainestenottoluvan mukaisesti. Länsiosan pohjataso on jälkihoidettu nykyistä lupaa vaativammalla tavalla siten, että alueen pohjatasolle on levitetty aiemmin alueelta kuorittuja pintamaita.

Nyt haettavan luvan lopputilanne on suunniteltu siten, että se yhdistyy luontevasti Rudus Oy:n lupa-alueeseen. Tässä hakemuksessa esitellyltä maisemoitavalta alueelta ei oteta maa-aineksia, vaan alue ainoastaan maisemoidaan. Alueen pinta-ala on 65,55 hehtaaria. Lupa haetaan olemaan voimassa 31.12.2029 asti.

Renkomäen soranoton jatkamisen ja soranottoalueen laajentamisen ympäristövaikutukset on arvioitu YVA-lain (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä) edellyttämällä tavalla. Arviointiselostuksen täydennys valmistui lokakuussa 2013 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 14.1.2014 jolloin YVA menettely päättyi.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Renkomäen soranottoalueen maisemointia varten ei tarvita YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistämistä (YVA 252/2017: 3 §).

Vuosina 2009-2014 alueella tehtiin toiminnan jatkamista varten silloisen YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, joka päättyi täydennysten laadinnan jälkeen 14.1.2014. YVA-prosessin perusteella Rudus Oy ja Lahden kaupungin Tekninen ja ympäristötoimiala, kunnallistekniikka hakivat yhdessä 15.10.2015 Lahden seudun ympäristölautakunnalta lupaa 6 285 000 m³:n soranotolle 42,12 hehtaarin alueelta. Hakemuksen käsittelyä lykättiin maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilain mukainen lupa tuli lainvoimaiseksi vuonna 2020. Vaikka Rudus Oy ja Lahden kaupunki peruivat vuoden 2015 maa-aineslupahakemuksensa 10.11.2021, on vesilupa edelleen lainvoimainen 31.12.2029 saakka.

Maisemointisuunnitelmassa on huomioitu YVA-prosessin aikana Hämeen ELY-keskuksen yhteysviranomaisen antamien täydennistarvelausunnot. Alueelle on laadittu jälkihoitosuunnitelma, missä pintamaiden levityspaikat on määriteltä erityisesti alueen harvinainen kasvillisuus huomioiden.

MAISEMA, YMPÄRISTÖ- JA LUONNONOLOSUHTEET

Maisema

Renkomäen vanha soranottoalue on laaja, yhteensä 74 hehtaarin kokoinen avoin kattilamainen alue, jota ympäröivät paikoin useamman kymmenen metrin korkuiset reunavallit.

Renkomäki on peltojen ja asutusalueiden ympäröimä harju valtatie 4 varrella ja se sijoittuu Porvoonjoen ja I Salpausselän välimaastoon.

Porvoonjokilaakso on määritelty maakunnalliseksi maisema-alueeksi, mutta hankealue ei kuulu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin. Maiseman kannalta keskeinen tekijä alueella ovat loivasti kumpuilevat peltoaukeat, joiden yli avautuu pitkiä näkymiä. Eteläinen Renkomäki sijaitsee laajalla savi- ja hietatasangolla. Etäämmällä joesta sijaitsevat kallioiset metsäalueet.

Asutus sijoittuu perinteisesti suurten peltoaukeiden laitamille ja kallioisten metsäalueiden välisiin painanteisiin. Alueella ei ole järviä tai lampia, mutta Renkomäen harjun pohjoispuolella on soistuma, joka on ennen ollut lähteen synnyttämä lampi (Iijärvi). Pienempiä soistumia on harjun pohjoispuolen supissa. Renkomäen reunamuodostuman ja Pennalan muinaisjärven takaisen harjuselänteen ympäristössä Ämmälän kylästä Orimattilankadulle on laajahko hiekkainen ja hietainen harjun lievevyöhyke. Renkomäen pohjoispuolella on paikallisille tärkeä metsäinen virkistys- ja viheralue.

Kulttuuriperintökohteet

Renkomäen soranottoalueella ei ole kulttuurihistoriallisia ympäristöjä tai muinaismuistoja. Lähin muinaisjäänös sijaitsee Renkomäen Simolassa, joka on noin kilometrin etäisyydellä ottoalueesta. Simolasta on löydetty historiallinen työ- ja valmistuspaikka. Ämmälässä noin 1,5 kilometrin etäisyydellä ottoalueelta sijaitsee useita kivikautisia asuinpaikkoja (muun muassa Mattila, Myllyoja, Myllymäki ja Uusitalo) sekä historiallinen työ- ja valmistuspaikka. Myös Porvoonjoen varrella, noin 1,5 kilometriä ottoalueesta länteen, sijaitsee kivikautisia asuinpaikkoja (Ristola, Kangasmäki, Renkomäki W ja Hangasmäki).

Asutus

Ottamisalueen ympäristön asutus ulottuu lähelle ottoaluetta. Lähimmät asunnot ovat alueen eteläpuolella Orimattilankadun ja Tarolankadun varressa lähimmillään noin 100 – 250 m etäisyydellä ottamisalueen rajasta. Renkomäen asutusalueella, soranottoalueen eteläpuolella, on muun muassa koulu, päiväkotiki, kirjasto, seurakuntatalo, VPK:n asema, asukasyhdistyksen tilat ja yritystoimintaa.

Luonto ja suojelualueet

Alueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita. Noin kolmen kilometrin etäisyydellä alueen itäpuolella on Linnaistensuon Natura 2000-alue (F10324001), joka kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan. Noin viiden kilometrin etäisyydellä alueen luoteispuolella on lisäksi Komolankallio-Pationkallion (KAO040223) kallioalue, Luhdanjoen luonnonsuojelualue (YSA045103) sekä Tikkakallion luonnonsuojelualueet (YSA043632 ja YSA045153). Renkomäki on Päijät-Hämeen ekologisen verkoston kannalta kriittisellä alueella, jossa eläinten kulkureittejä katkaisevat merkittävästi liikenneväylät ja asutusalueet. Alue ei sijaitse maakunnallisella luonnon ydinalueella tai viheryhteystarvealueella.

Renkomäen soranottoalueelle on tehty YVA-menettelyn yhteydessä vuosina 2009 ja 2013 linnustokatsaukset. Vuoden 2013 linnustokatsauksen maastonselvityksessä Renkomäen alueelta tavattiin yksi lintudirektiivin liitteen I mukainen laji, palokärki (ylilentävä). Uhanalaisuusluokituksen mukaisia lajeja tavattiin kolme; kivitasku (VU, vaarantunut), sirittäjä (NT, silmälläpidettävä) sekä ylilentävänä naurulokki (NT). Kivitasku pesii alueella todennäköisesti 2-3 parin voimin ja se selkeästi hyötyy kiviaineksen ottotoiminnasta – ilman toimintaa laji ei alueella varmasti esiintyisikään. Sirittäjiä havaittiin hankealueen sisällä 2 paria ja aivan sen ulkopuolella 2 paria. Laji pesii hankealueella ja sen ympäristössä rehevissä havu-

lehtipuusekametsissä. Naurulokki ei pesi alueella eikä alue sovellu sen elinympäristöksi.

Renkomäen soranottoalueelle on tehty kesien 2014 ja 2015 aikana useita maastokäyntejä alueen kasvillisuuden ja nykyisten luontoarvojen selvittämiseksi. Maastokäynneillä havainnoitiin soranottoalueen länsipäästä seuraavat kasvilajit: siankärsämö, vuohenputki, nurmiröllä, koiranputki, pujo, peltokanankaali, metsäkastikka, kanerva, ketokeltto, nurmilauha, tuulenlento, ahomansikka, häränsilmä, kataja, niittynätkelmä, metsänätkelmä, syysmaitiainen, päivänkakkara, keltakannusruoho, keltamaite, peltosaunio, huopakeltano, piharatamo, hopeahanhikki, peltohanhikki, niittyleinikki, rönsyleinikki, rentohaarikko, raita, kultapiisku, pihlaja, mänty, pietaryrtti, voikukka, metsäapila, puna-apila, valkoapila, leskenlehti, ukontulikukka, koiranheisi, hiirenvirna ja metsävirna.

Linnuista havaittiin (ei pesivinä): pikkutylli, kivitasku, naakka, peippo, pikkuvarpunen, tikli, keltasirkku, talitiainen, harmaasieppo, pensaskerttu, västäräkki, metsäkirvinen, käpytikka, tervapääsky, sepelkyyhky ja kalalokki. Kasvillisuuskartoituskäynneillä on alueella havaittu edustavia keltamaitteen ja ketotuulenlennon esiintymiä. Lisäksi alueelta on havainnoitu myös mäkitervakkoa, ukontulikukkaa, puna-ailakkia ja rohtotädykettä. Vieraslaji komealupiini on levittäytynyt osalle aluetta.

Monet alueella kesäkuun 2014 alussa havaituista kasveista, kuten keltamaite, tuulenlento ja ahomansikka ovat harvinaisten ja uhanalaisten perhosten toukkien ravintoa.

Renkomäen soranottoalueella esiintyvien uhanalaisten perhosten esiintymisen selvittäminen aloitettiin kesällä 2014. Tutkimuksessa havaittiin Renkomäen soranottoalueelta vuosien 2014-2015 aikana yhteensä 587 lajia perhoseja. Eri uhanalaisuusluokkiin lajimäärät jakautuvat

seuraavasti: erittäin uhanalaiset (EN) 3, vaarantuneet (VU) 4, silmälläpidettävät (NT) 10 ja puutteellisesti tunnetut (DD) 1.

Tärkeimpinä ja kohteen kannalta merkittävimpinä lajeina nousevat esiin erityisesti suojeltavat avoimilla alueilla elävät lajit kuten maitekiiltokääriäinen ja tuulenlentopussikoi. Maitekiiltokääriäinen käyttää ravintokasvinaan alueella eläviä keltamaitteita ja tuulenlentopussikoi ketotuulenlentoa. Molemmat kasvit ovat alueelle soranottotoiminnan sekä siihen liittyvien jälkihoitotöiden ansiosta. Länsiosassa tehdyt jälkihoitotyöt osoittautuivat onnistuneiksi sekä keltamaitteen että ketotuulenlennon suhteen, jotka ovat levinneet kyseisille alueille tehokkaasti. Lajit esiintyvät alueen jo jälkihoidetuilla reuna-alueilla, eivät toiminnan kohteena olevilla soranottoalueen osilla eivätkä näin ollen vaikuta soranottotoimintaan ja sen jatkamiseen, vaan soranotolla ja jälkihoidolla saadaan muodostettua kyseisille lajeille lisää soveltuvia elinympäristöjä.

Kesän 2021 aikana alueella kasvillisuus- ja perhosselvitystä päivitettiin. Silmälläpidettävistä (NT) kasvilajeista tavattiin kelta-apila ja kissankäpäälä. Renkomäen soranottoalueen uhanalaisen perhoslajiston kannalta selvästi merkittävimmät kasvit ovat keltamaite ja ketotuulenlento. Lisäksi alueella havaittiin edellä esitettyjä erittäin uhanalaisia perhosia.

Topografia ja maaperä

Renkomäki on I Salpausselän reunamuodostuman eteläpuolelle sijoittuva erillinen reunadelta, jossa esiintyy lajittuneita hiekka- ja sorakerrostumia kymmenien metrien paksuudelta. Renkomäen pohjoisivulla reunadeltaan liittyy pitkittäisharjumuodostuma, joka on selvimmin havaittavissa Venetsian kohdalla harjuseläntenä, joka liittyy osana Vesijärven ja Launeen väliseen kallioruhjeeseen kerrostuneeseen harjujaksoon. Tämä harjujakso jatkuu Renkomäen eteläpuolella kohti Orimattilaa. Vesijärveltä

Launeelle suuntautuva pitkittäisharju samoin kuin Renkomäen eteläpuolinen alue on suurelta osin savi- ja silttikerrostumien peitossa ja maastossa erottuvia harjukumpareita on havaittavissa ainoastaan paikoin. Renkomäen lakialueet ovat noin +135 metrin korkeudella merenpinnan tasosta, kun eteläpuolella olevat peltotasangot jäävät noin +70...80 metrin tasoon.

Alueella tehtyjen kairausten mukaan alueen maaperä on suunnitelman kohteena olevalla alueella hiekkaa. Renkomäen alueella tehtiin maaperäkairauksia viidessä pisteessä vuonna 2011 pohjavesiputkien asennuksen yhteydessä. Tehtyjen kairausten mukaan Renkomäen pohjaveden muodostumisalueen itäosassa, soranottoalueelta noin kilometrin etäisyydellä, maaperä on hiekkaa ja hiekkakerrosten välissä esiintyy lisäksi myös kivisempiä välikerroksia. Kallio todettiin noin 17 metrin syvyydessä pohjavedenpinnan yläpuolella. Pohjaveden muodostumisalueen eteläosissa, soranottoalueelta noin 500 m etäisyydellä maaperässä esiintyy kairausten mukaan savea noin 5 metrin paksuudelta. Tämän alapuolella esiintyy hiekkaa ja soraa noin 20 metrin paksuudelta. Kallion päällä esiintyy noin 5 metrin paksuudelta moreenia. Kallio todettiin noin 31 metrin syvyydessä. Paksuimmat maakerrokset todettiin VT 4:n länsipuolella olleessa kairauspisteessä, jossa esiintyi hyvin vettä johtavaa hiekkaa ja soraa yli 40 metrin paksuudelta. Kahdessa muussa VT 4:n länsipuolella sijainneessa kairauspisteessä havaittiin pintakerrosten olevan savea 7-16 m paksuudella.

Geologian tutkimuskeskus on selvittänyt alueen kallionpinnan tasoa vuonna 2011 tehtyjen tutkimusten lisäksi myös vuonna 2003 painovoimamittausten avulla. Painovoimamittausten tulosten perusteella Renkomäen pohjoispuolelle Venetsian alueelle sijoittuu kalliopainanne, joka jatkuu lähes pohjois-etelä-suuntaisena Renkomäen maa-

ainesottoalueelle. Venetsian länsipuolelle sijoittuu luode-kaakko – suuntainen kalliopainanne, joka jatkuu kohti Paskurinojaa. Renkomäen koillisreunalle Pussinperän alueelle sijoittuu myös yhtenäisempi kalliopainanne. Renkomäen kaakkoisreunalla Tarolan ja Arometsän alueella sijaitsee kaksi kalliopainannetta. Renkomäen kohdalla kallionpinta on korkeimmillaan Renkomäen länsiosassa urheilukentän läheisyydessä. Kalliopinta kohoaa ylös myös Renkomäen itäosassa Kirnusupan läheisyydessä.

Pohjavesi

Hankealue sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeältä Renkomäen (0439802) I-luokan pohjavesialueella. Pohjavesialueen pinta-ala on 6,19 km², josta pohjaveden muodostumisaluetta on 3,45 km². Pohjaveden virtaussuunta hakemusalueelta on kohti käytössä olevaa Renkomäen pohjavedenottamo. Etäisyys pohjavedenottamolle on 0,3-0,9 kilometriä. Pohjavedenottamolla ei ole vesilain mukaisesti vahvistettua suoja-alueita.

Ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmässä aluetta kuvataan seuraavasti: "Pitkittäisharjumuodostuma, jonka pääosan muodostaa eteläosan leveä ja paksu deltalaajentuma. Muodostuman pohjoisrinteellä tavataan paikoin moreenia. Harjun aines on valtaosin hyvin vettä johtavaa hiekkaista soraa. Paikoin runsaasti kivistä soraa. Kerrospaksuudet suurimmillaan yli 70 m. Pohjaveden virtaus suuntautuu kohti vedenottamo muodostuman reunojen kautta johtuen alueen keskiosan kalliopinnan korkeudesta. Pohjavesi on paikoin rautapitoista. Vedensaannin kannalta tärkeä, tuottoisa alue."

Pohjavedenpinta on hankealueella keskimäärin noin korkeudella +73 m ja korkeimmillaan + 74 m. Renkomäen pohjavedenottamon itäpuolella purkautuu pohjavettä, joka virtaa Vartio-ojaan. Renkomäkeen liittyvän

pitkittäisharjun kohdalla harjukerrokset ovat osittain savi- ja silttikerrosten peitossa ja tällä alueella esiintyy paineellista pohjavettä.

Pohjavesi virtaa hankealueelta pohjois-luoteeseen kohti Renkomäen vedenottamo. Vedenottamon valuma-alueen etelä- ja länsireuna noudattelevat Renkomäen reunadeltan reunaa. Idässä valuma-alueen arvioitu reuna sijoittuu Kirnusupan läheisyyteen ja pohjoisessa Vartio-ojan eteläpuolelle. Valuma-alueen pinta-alaksi on arvioitu 1,85 km².

Hankealueen kaakkoisnurkkaa lukuun ottamatta koko suunniteltu ottamisalue kuuluu Renkomäen vedenottamon valuma-alueeseen.

Vuosina 1987-2017 voimassa olleeseen maa-aineslain mukaiseen lupaan ei sisältynyt pohjaveden tarkkailuvelvoitetta, mutta pohjavedenkorkeutta ja laatua on tarkkailtu Renkomäen alueella säännöllisesti yli 20 vuoden ajan.

Soranottoalueella ja sen viereisellä betonituotetehtaan piha-alueella on yhteensä 8 pohjaveden havaintoputkea. Lahden seudun ympäristöpalveluiden 21.10.2014 hyväksymässä päätöksessä soranottoalueen pohjaveden pinnankorkeutta on velvoitettu tarkkailemaan seitsemästä pohjavesiputkesta ja pohjaveden laatua kolmesta putkesta.

Pohjaveden pinnankorkeutta soranottoalueella on tarkkailut aiemmin Lahti Aqua Oy. Tällä hetkellä tarkkailua tehdään osana pohjavesialueen yhteistarkkailua. Vuosien 2016-2021 tarkkailutuloksissa on todettu kohonneita uraanin pitoisuuksia tutkimuspisteessä HP49, mutta muut analysoidut pitoisuudet ovat olleet pohjavedelle tavanomaisella tasolla. Yhteysviranomainen on YVA lausunnossaan todennut, että vaikka talousveden laatuvaatimukset ja raja-arvot pääosin täyttyvät, voi seurantatuloksista havaittava pohjaveden laadun vaihtelu haitata pohjaveden käyttöä.

Pohjaveden laatu havaintoputkessa HP 145 on poikkeuksellinen muihin havaintopaikkoihin verrattuna. Pohjaveden laatua on tarkkailu kyseisestä putkesta 1990 luvun alkupuolelta vuoteen 2014 saakka. Putkesta HP145 otetuissa näytteissä muun muassa sulfaatin ja uraanin pitoisuudet ovat olleet huomattavasti korkeampia muihin havaintopisteisiin verrattuna. Putken HP145 pohjaveden laatua ei ole veloitettu tarkkailemaan pohjaveden tarkkailupäätöksessä. Putken HP145 viimeiset laatu näytteet on otettu toukokuussa 2014.

Seurantatulosten perusteella pohjaveden laatu on täyttänyt pääosin talousveden laatuvaatimukset lukuunottamatta pohjaveden havaintopaikkoja HP145 ja HP49.

Haitta-ainepitoisuudet ovat laskeneet HP145 putkessa ajan myötä, mutta sekä sulfaatti- että uraanipitoisuudet ylittivät vuonna 2014 edelleen selvästi talousveden raja-arvon. Sulfaattipitoisuuden lisäksi myös pohjaveden uraanipitoisuus on ollut havaintopaikan 145 pohjavedessä poikkeuksellisen korkea, vaikka onkin huomattavasti laskenut. Vuonna 2001 pohjaveden uraanipitoisuus oli 1 400 µg/l ja viimeisin tulos on toukokuulta 2014 300 µg/l. Vuosina 2017-2021 putken HP49 pohjaveden uraanipitoisuudet ovat olleet yli talousveden raja-arvon.

Putken lähialueen HP 145 maaperää on tutkittu vuonna 1997 ja 2015. Maaperätutkimuksissa ei ole todettu kohonneita sulfaattipitoisuuksia tai muidenkaan tutkittujen alkuaineiden osalta luontaisten taustapitoisuuksien tai suurimpien suositeltujen haitta-aineiden taustapitoisuuksien ylityksiä. Hämeen ELY-keskuksen lausunnon 31.8.2015 mukaan maaperä havaintoputken 145 ympärillä ei ole pilaantunut eikä maaperää ei ole tarpeen puhdistaa.

Renkomäen vedenottamo

Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen pohjoisosassa valtatie 4 pohjoispuolella. Vedenottamolta on lupa ottaa vettä 2500 m³/d. Vuonna 2010 vedenottamolta otettiin vettä keskimäärin 1824 m³/d. Renkomäen vedenottamolta johdetaan vettä Hartwall Oy:n tehtaalte. Itä-Suomen Vesioikeus on päätöksellään 53/1962 myöntänyt vedenottamolle vedenottoluvan. Renkomäen vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1966.

Alueella muodostuvaa pohjavettä otetaan käyttöön Renkomäen pohjavedenottamon kaivoista 3, 4 ja 5. Vedenottamon kaivoissa pohjaveden sulfaattipitoisuus on vuosina 1990-2013 ylimmillään kohonnut tasolle 53 mg/l (kaivo 5 22.9.2010), kun talousveden raja-arvo sulfaatille on 250 mg/l ja pohjaveden ympäristölaatunormi 150 mg/l.

Kaivot ja lähteet

Renkomäen alue on liitetty kunnalliseen vesijohtoverkkoon, eikä alueella ole käytössä olevia talousvesikaivoja. Alueella sijaitsevat yksityiskaivot ovat rengaskaivoja ja ainoastaan kesäisin kasteluvesikäytössä. Osa kaivoista tukittu vesijohtoverkkoon liittämisen yhteydessä. Osa kaivoista on orsivesikaivoja, joiden vedenpinta on selvästi alueen pohjaveden pinnantasoa korkeammalla.

Lähimmät, noin 150 metrin etäisyydellä alueen eteläpuolella olevat kaivot on joko poistettu käytöstä tai niiden vettä käytetään kasteluun. Muut eteläpuoliset vastaavat kaivot ovat yli 500 metrin etäisyydellä ottamisalueesta. Länsipuolella lähin kaivo sijaitsee tämän suunnitelman mukaisesta ottamisalueesta yli 500 metrin etäisyydellä. Kaivon vedenpinnan korkeuden perusteella kyseessä on orsivesikaivo. Muut länsipuolella sijaitsevat kaivot ovat VT 4:n länsipuolella ja yli 1 km etäisyydellä tämän suunnitelman mukaisesta ottamisalueesta.

Pääosa Renkomäen alueella muodostuvasta pohjavedestä purkautuu Renkomäen vedenottamon läheisyyteen sijoittuvalta lähdealueelta. Ennen Renkomäen vedenottamon perustamista pohjavesi on purkautunut vedenottamon itäpuoliselle lähde-/kosteikkoalueelle.

Vuoden 1960 ilmakuvasa on havaittavissa vedenottamoalueen itäpuolinen kosteikko. Vedenottamon käyttöönoton jälkeen alue on kuivunut. Renkomäen eteläpuolella pohjavettä purkautuu Kuusiniityn alueella sijaitsevasta Renkomäen lähteestä. Purkautuvan pohjaveden määrä on vähäinen. Renkomäen maa-ainesottoalueen kaakkoispuolella on ollut noin kilometrin päässä Ämmäläntien rengastettu lähde.

MAISEMOINTISUUNNITELMA

Alueelle vuonna 1987 hyväksytty jälkihoitosuunnitelma on vanhentunut ja se ei ole enää toteutettavissa. Renkomäen vuonna 1987 myönnetty maa-ainesten ottoluvan voimassaolo päättyi 30.6.2017. Tämän hakemuksen maisemointisuunnitelma kattaa pääosan tästä vanhasta lupa-alueesta, josta osalle on jo tehty maisemointitoimenpiteitä.

Alueelle on laadittu myös Lahden kaupungin toimesta maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelmaluonnos, jota kaupunki tarkentaa tulevaisuudessa. Tässä lupahakemuksessa on huomioitu kyseinen luonnos ja alueen suunniteltu jatkokäyttö. Maa-ainesluvan mukainen maisemointi kattaa kuitenkin ainoastaan maaston muotoilun, pintamaiden levityksen sekä mahdolliset kylvöt ja istutukset.

Alueen mahdollinen jatkokäyttö ja siihen liittyvät rakenteet eivät kuulu tämän lupahakemuksen ja maisemointivelvoitteiden piiriin, vaan niistä vastaa oman aikataulunsa puitteissa Lahden kaupunki.

Maisemoinnin tavoitteet

Tässä hakemuksessa esitetyn ottoalueen jälkihoidon suunnittelun lähtökohtana on ollut pohjaveden suojelunäkökohtien ja maankäyttösuunnitelmien huomioiminen. Jälkihoitotoimenpiteiden tavoitteena on ollut myös alueen luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja erityisesti monimuotoisen harjuluonnon palauttaminen alueelle.

Jälkihoidon suunnittelussa on otettu huomioon kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana tehdyt havainnot alueen kasvilajeista, niiden esiintymispaikoista sekä niillä elävistä uhanalaisista perhosista. Tehtyjen havaintojen mukaan vanhan lupa-alueen jo jälkihoidetussa länsiosassa soranottotoiminnassa muodostuneet avoimet alueet ja niille tehdyt jälkihoitotyöt ovat muodostaneet hyvät kasvuolosuhteet keltamaitteelle ja ketotuulenlennolle, joiden mukana alueelle on tullut uhanalaisia perhoslajeja (maitekiiltokääriäinen ja tuulenlentopussikoi). Länsiosan pohjatason jälkihoidon periaatteita on noudatettu myös tämän suunnitelman mukaisen ottamisalueen jälkihoidon suunnittelussa.

Soranottoalueen jälkihoidetulta alueelta on kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana havainnoitu uhanalaisia perhosia, jotka elävät avoimilla alueilla kasvavilla keltamaitteella sekä ketotuulenlennolla. Kyseisten kasvustojen leviäminen alueelle on mahdollistunut soranoton myötä eli niiden ja niitä ravintokasvinaan käyttävien uhanalaisten perhosten voidaan katsoa esiintyvän alueella ihmistoiminnan myötä. Alueen maisemointia on suunniteltu jatkettavaksi luonnon monimuotoisuutta turvaavalla ja lisäävällä tavalla. Havainnot ovat osoitus siitä, että siihen on mahdollisuudet olemassa, joten luonnon kannalta nykyiseen tilanteeseen verrattaessa ottotoiminnan vaikutukset ovat positiiviset kasvien ja hyönteisten sekä linnuston osalta

Alueella tehtävät maisemointityöt on suunniteltu siten, että ne pystytään toteuttamaan alueen nykytilanne huomioiden siten, että ne tukevat mahdollisimman hyvin niin pohjaveden suojelua kuin alueen jatkokäyttöäkin. Maisemointiperiaatteet vastaavat alueella voimassa olleita lupia.

Renkomäen soranottoalueen maisemoinnissa tullaan huomioimaan Lahden kaupungin maakäyttötavoitteiden ja Rudus Oy:n LUMO-ohjelman mukaisesti luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja lisääminen sekä virkistys- ja retkeilykäyttö. Soranottoalueen luonnon monimuotoisuus tulee lisääntymään merkittävästi nykyiseen tilanteeseen verrattaessa.

Ottoalue on avoinna olevaa soranottoaluetta. Nykytoiminta on mahdollistanut elinmahdollisuudet sellaisille lajeille, joita alueella ei esiintyisi ilman sitä (mm. kivitasku, monet pensaikkoisten ja avointen alueiden lajit kuten pikkutylli, västäräkki, punavarpunen, pikkulepinkäinen). YVA täydennyksen yhteydessä tehdyn linnustokatsauksen mukaan osa alueella nykyään esiintyvistä lajeista (mm. VU-laji kivitasku) esiintyy hankealueella nimenomaisesti ihmistoiminnan johdosta.

Maisemointitoimenpiteet

Ennen lopullisten jälkihoitotoimenpiteiden aloittamista alue siistitään. Alueelta kuorittuja ja vanhan ottoalueen reunoille varastoituja pintamaita on rajallinen määrä ja niitä on suunniteltu käytettäväksi erityisesti pohjatason jälkihoidossa pohjaveden suojelunäkökohdat huomioiden. Alueelle ei tuoda pintamaita vanhan toiminta-alueen ulkopuolelta. Tällä toiminnalla varmistetaan, että alueelle ei leviä esimerkiksi uusia vieraslajeja. Alueelle ei myöskään esitetä istutettavaksi puustoa, koska istutukset vaarantaisivat alueen avonaisuuden ja alueen harvinaisten

kasvien esiintymisen laajentumisen. Siten varmistetaan myös alueen paahdeympäristöjen luontoarvojen säilyminen.

Alueen reunoilla on varastoitu ottoalueelta kuorittuja pintamaita arviolta noin 18 000 m³. Nämä maat tullaan hyödyntämään alueen maisemoinnissa siten, että niistä muodostetaan noin 10 cm:n paksuinen pintamaakerros. Näin ollen pintamailla voidaan maisemoida noin 18 hehtaarin kokoinen alue. Osa edellä mainituista pintamaista hyödynnetään Rudus Oy:n erillisen lupahakemuksen mukaisella alueella.

Alueella käsitellään ainoastaan puhtaita maa-aineksia, eikä niiden käsittelystä tai varastoinnista aiheudu vaaraa ympäristölle. Pintamaiden levitysalueet on määritetty virkistyskäyttösuunnitelman mukaisesti siten, että levitysalueiden valinnassa on huomioitu niin alueen jatkokäyttö kuin alueella oleva harvinainen lajisto.

Maisemoinnin vaiheistus

Alueen maisemointi-aika on vaiheistettu ja alue on jaettu voimassa olevan vesilain mukaisesti kolmeen osa-alueeseen.

Osa-alue I

Alueen pinta-ala on noin 4,35 ha. Osa-alueen I osalta maisemointityöt tehdään vuoden 2023 loppuun mennessä. Osa-alueella suoritetaan ainoastaan pienimuotoista pinnantasausta. Osalle alueesta levitetään osa-alueen III laitamille varastoituja pintamaita noin 10 cm kerros suojaamaan pohjavettä. Alueelle ei tehdä istutuksia. Vuonna 1987 myönnetyssä luvassa ei ole velvoitteita pohjatasojen maisemointiin. Alueen olemassa olevat luiskat ovat pääosin metsittyneitä, joten niihin ei esitetä toimenpiteitä.

Osa-alue II

Alueen pinta-ala on noin 13,8 ha. Osa-alueen II maisemointityöt tehdään vuoden 2024 loppuun mennessä. Maisemoinnin yhteydessä alueelle levitetään osa-alueen III laitamilla olevia pintamaita osalle alueesta, osa alueesta jää sorapinnalle. Näille alueille muodostetaan myöhemmässä vaiheessa Lahden kaupungin toimesta mm. polkuja ja erilaisia virkistyskäyttöön soveltuvia alueita alueelle laaditun virkistyskäyttösuunnitelman mukaisesti.

Alueella olemassa olevan harvinaisten paahdekasvien annetaan levitä pohjantasolle luonnostaan. Alueelle ei tässä yhteydessä esitetä kylvettäväksi kasveja tai istutettavaksi puita.

Osa-alue III

Alueen pinta-ala on noin 20 ha. Osa-alueen III maisemointityöt valmistuvat vuoden 2024 loppuun mennessä lukuun ottamatta Rudus Oy:n erillisen lupahakemuksen mukaista aluetta, jossa maisemointi tehdään soranoton päätyttyä.

Alueen korkeat ottorintaukset pohjoisessa ja idässä luiskataan. Alueen pohjoisrinne luiskataan kaltevuuteen noin 1:2. Pohjoisrinteestä muodostetaan paahderinne kylvämällä sinne erilaisia paahdekasvien siemeniä. Lajit tarkentuvat myöhemmin huomioiden alueen olemassa oleva kasvillisuus ja ulkopuolisen asiantuntijan arvio sekä suositukset kylvettävistä lajeista. Rintaukseen ei levitetä pintamaita.

Alueen itäreuna luiskataan kaltevuuteen noin 1:2 suunnitelmassa esitetyn likimääräisin porrastuksin. Luiskakaltevuus on määritetty siten, ettei ottoaluetta avata enempää, eikä rintauksen itäpuolelta kaadeta puustoa. Tällä toimenpiteellä varmistetaan, että avointa pinta-alaa ei synny alueelle lisää. Rintaukseen ei levitä tasanteita lukuun ottamatta pintamaita, eikä tehdä istutuksia. Alueella olevan harvinaisen kasvillisuuden annetaan levitä

alueelle vapaasti. Luiskattaviin rintauksiin tehdään pienehköjä terasseja, polku-uria tai vastaavia. Maisemoinnin yhteydessä alueen pohjantasolle levitetään osa-alueen III laitamilla olevia pintamaita. Alueella olevan kasvillisuuden annetaan levitä alueelle luonnostaan.

Ruduksen alueen kiinteistöjen Sorämäki 398-407-12-0, Sorämäki I 398-407-2-282 sekä Kankaanmäki 398-407-2-292 maisemointityöt tehdään Rudus Oy:n erillisessä maa-aineslupahakemuksessa esitetyllä tavalla ja aikataulussa. Lupahakemuksia on kuitenkin valmisteltu rinnakkain ja suunnittelussa on huomioitu alueiden yhdistäminen.

Vaiheiden I, II ja III sekä vuoden 1987 ottorajauksen välinen alue

Alue on jo osittain maisemoitu. Jo maisemoiduille alueille ei tehdä enää maisemointitoimenpiteitä. Renkomäen soranottoalueen reunaluiskia on jälkihoidettu ottotoiminnan aikana voimassa olevan maa-ainesten ottoluvan mukaisesti istuttamalla rinteille mäntyjä ja koivuja.

Länsiosan pohjataso jälkihoito on toteutettu vuonna 2014. Länsiosan pohjataso jälkihoito on tehty lupamääräyksiä vaativammalla tasolla pohjaveden suojelunäkökohdat huomioiden. Länsiosaan on levitetty alueen reunoilla kasoilla olleita alueelta kuorittuja pintamaita n. 10 cm kerros. Maisemoinnissa on huomioitu alueen harvinainen kasvillisuus. Keltamaitekasvustojen sijaintipaikat on jätetty peittämättä. Keltamaitekasvustot sijaitsevat pääosin pohjataso ja luiskan yhtymäkohdassa ja ne ovat pinta-alaltaan pieniä. Pohjatasolle on myös tehty pesimäröykkiöitä alueen kivistä kivitaskuille ja muille linnuille. Alueet on nykytilassaan maisemoitu siten, ettei vaaraa pohjavedelle aiheudu.

Pääosalla itäosan reunavyöhykettä ei ole suoritettu ottotoimintaa, vaan alueella kasvaa puusto. Osa kaakkoispuolisesta vanhasta soranottoalueesta

on nykyistä betonituotetehdasaluetta, jolla on oma erillinen ympäristölupansa.

Maisemoinnin lopputilanne

Maisemoinnin valmistuttua ja mahdollisen uuden maa-ainesluvan päättyessä alueelle on suunniteltu laajaa virkistyskäyttöä. Turvallisuuden näkökulmasta alueen ympärille ei ole lupanhakijan käsityksen mukaan tarvetta jättää erillisiä aitoja tai muita vastaavia rakenteita.

Nyt esitettävän maisemoinnin tarkoituksena on maisemoida avoinna oleva soranottoalue pohjavedensuojelu huomioiden. Maisemointitapa mahdollistaa alueen jatkokäytön siten, että alueen harvinaisten kasvi- ja eläinlajistojen elinympäristö säilyy. Tässä lupahakemuksessa esitetään alueella tehtäväksi maansiirto-, tasaus- ja luiskaustyöt sekä alueella tehtävät pintamaiden levitykset sekä siementen kylvöt. Tarkemmin alueen jatkokäyttöä on suunniteltu alueen virkistyskäyttösuunnitelmaluonnoksessa, jonka laadinnasta on vastannut Lahden kaupunki.

Lupa haetaan olemaan voimassa 31.12.2029 asti. Maa-aineksia ei oteta, eli ottomäärä on 0 m³ ja alueella suoritetaan ainoastaan tasausta, luiskausta ja pintamaiden levitystä.

Toiminta-ajat

Alueen maisemoinnin toiminta-ajaksi haetaan klo 6 ja klo 22 välistä aikaa arkipäivisin. Maisemoinnista pääosa on tarkoitus tehdä sulan maan aikaan.

Pintamaiden poistaminen ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Toiminnassa syntyvillä kaivannaisjätteillä tarkoitetaan alueelta poistettavia pilaantumattomia pintamaita. Alueella käsitellään ainoastaan puhtaita

maa-aineksia, eikä niiden käsittelystä tai varastoinnista aiheudu vaaraa ympäristölle. Ottoalue on ollut useiden vuosien ajan ottotoiminnan kohteena. Pintamaat alueelta on jo poistettu. Vanhan lupa-alueen reunoille on varastoitu arviolta noin 18 000 m³ pintamaita, joita tullaan hyödyntämään koko vanhan lupa-alueen maisemoinnissa. Osa pintamaista hyödynnetään nyt haettavan luvan alueella, osa Rudus Oy:n erikseen hakemalla lupa-alueella.

Liikenteen järjestäminen

Alueelle kuljetaan alueen lounaisosan Orimattilankadulta ottoalueelle johtavaa päällystettyä Simolantietä pitkin. Uusia tiejärjestelyitä ei ole tarpeen rakentaa maisemointia varten. Lupa-alueen sisäisiä työmaateitä muodostuu toiminnan edetessä eikä niitä voida etukäteen yksityiskohtaisesti suunnitella.

Kiviaineksen murskaus, seulonta ja varastointi

Alueella ei suoriteta seulontaa tai murskausta. Alueelta ei oteta maa-aineksia, joten varastokasoja ei synny.

Polttoaineiden varastointi, työkoneet ja tukitoiminta-alueet

Alueella toimivat maisemointiin käytettävät maansiirtokoneet ja –ajoneuvot ovat dieselkäyttöisiä. Työkoneiden polttoaine varastoidaan tukitoiminta-alueella (nykyinen alueella oleva halli). Maisemoinnin edetessä, ja erityisesti III-vaiheen korkeissa luiskissa työskennellessä, rakennetaan lähemmäs luiskattavia alueita väliaikaisia tukitoiminta-alueita, koska työkoneet eivät pääse kulkemaan hallille.

Väliaikaiset tukitoiminta-alueet ovat käytössä alueella vain väliaikaisesti ja lyhyitä aikoja. Polttoainesäiliö sijoitetaan kyseisellä/kyseisillä tukitoiminta-alueilla merikonttiin likaisten hulevesien synnyn estämiseksi. Kontti

sijoitetaan reunoilta korotetun HDPE-kalvon päälle, josta mahdolliset roiskeet poistetaan välittömästi.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA NIIDEN VÄHENTÄMINEN

Tällä maa-aineslupahakemuksella haetaan lupaa maisemoida vuosina 1987-2017 voimassaollut lupa-alue lukuun ottamatta betonituotetehtaan aluetta ja Rudus Oy:n hehtaarin aluetta, jolle Rudus Oy hakee erillistä maa-ainesten ottolupaa. Hakemusalueen sisällä on vesilupa-alue, joka käsittää maisemointialueen keskeiset osat, muttei läntisiä jo maisemoituja reunaosia. Rudus Oy:n erillinen ottolupahakemus sijoittuu vesilupa-alueen sisään.

Maa-aineslain mukainen vesilupa

Rudus Oy ja Lahden kaupungin Tekninen ja ympäristötoimiala, kunnallistekniikka hakivat yhdessä 15.10.2015 Lahden seudun ympäristölautakunnalta lupaa 6 285 000 m³:n soranotolle 42,12 hehtaarin alueelta.

Maa-aineslupapäätösten valmistelusta vastaavana viranomaistahona vuonna 2015 toiminut Lahden seudun ympäristöpalvelut pyysi hakemuksesta lausuntoa Hämeen ELY-keskukselta. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue katsoi 14.12.2015 päivätyssä lausunnossaan, että suuresta avoimen ottoalueen pinta-alasta johtuen hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen voi aiheuttaa pohjaveden laadun muuttumisen vuoksi pohjavesiesiintymän tilan ja käyttökelpoisuuden huononemista ja hankkeelle on vesilain 3 luvun 2 §:n ja maa-aineslain 3 §:n perusteella

tarpeen hakea lupa aluehallintovirastolta. (VL 587/2011, 3 luku, 2 §; MAL 555/1981: 3 §)

Lausunnon perusteella Lahden seudun ympäristöpalvelut antoi 21.12.2015 luvanhakijoille kehotuksen hakea vesilain mukaista lupaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Asian käsittelyä lykättiin maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilupa-asia oli lainvoimaisesti ratkaistu (VNA 926/2005: 5 §).

Aluehallintovirasto antoi päätöksensä vesiluvasta 9.12.2016.

Vesilupapäätöksessään Etelä-Suomen aluehallintovirasto hylkäsi vesilain mukaisen hakemuksen maa-ainesten ottamisalueen laajentamiseen lähemmäs pohjaveden ottamoa ja rajoitti maa-ainesten ottamista osittain nostamalla sallittua ottotasoa osittain ylemmäs poiketen hakemuksessa esitetystä.

Aluehallintovirasto katsoi päätöksessään, että pohjavedenottamosta noin 0,3–0,9 kilometrin etäisyydellä ollut osa-alue ja noin 0,4–1,0 kilometrin etäisyydellä ollut avaamaton osa-alue olivat pohjavedenottamon arvioidulla lähisuojavyöhykkeellä, ja viittasi hakemuksen muuttamisperusteina muun ohella alueen sijainnin pohjaveden muodostumisalueella ja pohjavedenottamon lähialueella.

Aluehallintoviraston päätöksessä on ottotoiminta velvoitettu vaiheistamaan siten, että kaivetut kohdat maisemoidaan osa-alueittain ottamisen etenemisen mukaan. Päätöksessä on rajoitettu polttoaineiden, öljyjen tai muiden haitallisten aineiden varastointia ja käyttöä ottoalueella. Lisäksi vesilupapäätöksessä on määräyksiä pohjaveden tarkkailuohjelman täydentämisestä ja raportoinnista, mahdollisista maa-ainestenoton aiheuttamista korvausvelvoitteista sekä toiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta.

Hallinto-oikeuskäsittelyt

Hakijat valittivat Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.12.2016 vesilupapäätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen ja sen tekemästä päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Vaasan hallinto-oikeus piti 28.11.2018 voimassa Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen. Korkein hallinto-oikeus antoi asiaa koskevan päätöksensä 4.6.2020, jossa se ei muuttanut Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä. Hakijat päättivät peruuttaa yhteisen hakemuksensa vuonna 2021. Vesilupapäätös on edelleen voimassa. (ESAVI/2300/2016; VaHO 28.11.2018, 00429/17/5208; KHO 4.6.2020, 6103/1/18)

Vaasan hallinto-oikeuden valituksen hylkäyspäätöksen perustelujen mukaan merkityksellistä oli, voiko hankkeella olla haitallisia vaikutuksia tärkeään tai muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuvaan pohjavesiesiintymään. Asiakirjoista saatua selvitystä kokonaisuutena harkiten Vaasan hallinto-oikeus arvioi, että mikäli hankealueella olisi vesilain mukainen suoja-alue, suunniteltu ottoalue sijoittuisi kokonaisuudessaan vedenottamon lähisuojavajöhykkeelle.

Asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa erityisesti kyse siitä, miten vedenottamon lähisuojavajöhyke määritetään tilanteessa, jossa pohjavedenottamolle ei ole vahvistettu suoja-aluetta. Korkein hallinto-oikeus totesi, että pohjavedenottamolle voitiin vesilain mukaisessa menettelyssä vahvistaa suoja-alue. Mikäli pohjavedenottamolle ei ollut vahvistettu suoja-aluetta eikä sen lähi- ja kaukosuojavajöhykkeiden ulottuvuutta ollut muutoinkaan määritetty siten, että niiden arviointi perustui riittävän yksityiskohtaisiin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin ja luotettaviin virtausaikalaskelmiin, kuten pohjaveden virtausmallinnukseen, maa-ainesten ottotoiminnan sallittavuutta ei voitu perustaa yksinomaan

hakijoiden tarkoittamassa oikeudellisesti sitomattomassa oppaassa esitettyihin yleisiin suojavyöhykkeiden ulottuvuuksiin ja niihin perustuvaan laskennalliseen lähisuojavyöhykkeen määrittelyyn.

Tällöin maa-ainesten ottamisen edellytykset oli arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon maa-ainesten ottamisesta aiheutuvat riskitekijät kokonaisuudessaan siten, että arviointi perustui olemassa olevaan tietoon pohjavesimuodostumasta ja sen merkitykseen vedenhankinnan kannalta sekä toiminnasta mahdollisesti pohjaveden laatuun ja määrään kohdistuviin vaikutuksiin.

Hallinto-oikeuksien käsittelyn lopputuloksena Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöstä ei muutettu ja se jäi lainvoimaiseksi.

Maisemoinnin ympäristövaikutusten vähentäminen

Lupahakemusta laadittaessa on huomioitu aluehallintoviraston myöntämän vesilain mukaisen luvan määräykset. Ottotoimintaa ei laajenneta uusille avaamattomille alueille. Lupahakemuksen mukainen pohjan taso vastaa vesiluvan mukaista tasoa.

Tämän lupahakemuksen mukaisesti vanhan lupa-alueen Lahden kaupungin kiinteistöillä tehdään ainoastaan maisemointitoimenpiteitä.

Jälkihoitotoimenpiteet nopeuttavat pohjavettä suojaavan maannoskerroksen palautumista ja osaltaan ehkäisevät ottamisen mahdollisia haitallisia pohjavesivaikutuksia. Esitetyillä luonnon monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä turvaavilla jälkihoitotoimenpiteillä ei katsota olevan vaikutusta pohjavesiolosuhteisiin. Koneiden ja laitteiden käyttöön liittyvä pohjaveden pilaantumisriski hallitaan tässä suunnitelmassa kuvatulla tavalla.

Ottamisalueen läheisyydessä ei ole talousvesikaivoja. Lähimmät kaivot ovat rengaskaivoja ja ne joko eivät ole käytössä tai niitä käytetään kesäisin kasteluvesikäytössä. Toiminnalle ei tule olemaan vaikutuksia näihin kaivoihin.

Alueella toimivat työkoneet, maansiirtokoneet ja –ajoneuvot ovat dieselkäyttöisiä. Niiden polttoainetankit ovat suuruudeltaan noin 300 – 400 litraa. Työkoneiden polttoaine varastoidaan tukitoiminta-alueella. Polttoaineiden käytöstä aiheutuu riskejä mahdollisissa vuototapauksissa, esimerkiksi maansiirtoajoneuvon polttoainesäiliön tai hydraulikkaletkun vaurioitumisen seurauksena. Edellä kuvattujen onnettomuus-/vahinkoriskien todennäköisyyttä voidaan kuitenkin pitää pienenä ja vähäisempänä pohjavesialueen muuhun liikenteeseen verrattuna.

Työkoneille tehdään päivittäistarkastuksia ja näin mahdolliset vuotokohtat havaitaan heti jo alkuvaiheessa. Mahdollisessa päästötilanteessa maahan joutuessaan öljy pidättyy maa-ainekseen ja sen kulkeutuminen pohjaveteen estetään nopeilla torjuntatoimenpiteillä. Mahdollinen päästö havaitaan heti ja se voidaan puhdistaa välittömästi maa-ainesottoalueen maansiirtokalustolla. Näin toimimalla mahdollinen onnettomuuden todennäköisyys on pieni ja mahdollisesta onnettomuudesta ei aiheudu haitallisia pohjavesivaikutuksia.

Mahdollisen riskin aiheuttaa myös ilkivalta ja alueen luvaton käyttö esimerkiksi motocrossajoratana. Riskiä pyritään vähentämään tiedottamisella sekä alueen porttien kiinnipitämisellä aukioloaikojen ulkopuolella.

Melu

Toiminnasta aiheutuva melu syntyy työmaaliikenteestä ja työkoneista.

Valtioneuvoston ohjeiden mukaan melun ekvivalenttitasoksi sallitaan päiväsaikaan lähimmässä häiriintyvässä kohteessa korkeintaan 55 dB (A). Klo 6-7 melu saa olla korkeintaan 50 dB (A). Vapaa-ajan asuinrakennuksessa melutaso ei saa ylittää 45 dB. Toiminta on alueella mahdollista järjestää siten, että melun raja-arvot eivät ylitä häiriintyvissä kohteissa.

Renkomäen alueen melutilanteita on mallinnettu YVA selostuksen laadinnan yhteydessä. Meluvaikutusten kannalta mallinnuksessa merkittävimpiä toimintoja ovat maa-aineksen murskaus ja seulonta eri raekokoihin, joita ei kuitenkaan tämän lupahakemuksen mukaisessa toiminnassa tehdä. Melumallinnusten tulosten perusteella Renkomäen soranotto toiminta ei aiheuta 55 dB:n ohjearvo ylittäviä keskiäänitasoja.

Pöly

Pölyämistä syntyy työmaaliikenteestä ja maisemointitoimenpiteistä, kuten esimerkiksi rinteiden loiventamisesta. Hieno leijuva pöly leviää lyhyitä matkoja tuulen mukana. Merkittävin pölylaskeuma kohdistuu yleensä ottoalueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Sateisina vuodenaikoina pölyn leviäminen on ilman kosteudesta johtuen vähäistä.

Työmaateiden pölyämistä torjutaan kastelun lisäksi myös teiden säännöllisellä kunnostuksella.

Toiminnasta aiheutuvista ilmaan kohdistuvista päästöistä merkittävin on kiviainesperäinen mineraalipöly, jota syntyy maa-aineksen käsittelystä ja liikennöinnistä murskepintaisilla alueilla. Toiminnan pölypäästöjen leviäminen ympäristöön on arvioitu YVA menettelyn yhteydessä laskennallisesti ja lähtötiedot on saatu muilla vastaavilla maa-ainesten ottoalueilla tehdyistä TSP- ja PM₁₀-pitoisuusmittauksista.

YVA:n yhteydessä tehtyjen mallinnustulosten perusteella tämän suunnitelman mukaista toimintaa itäosassa eli lähimpänä asutusta pääosin kuvaavan vaihtoehdon 2 mukaisen toiminnan aiheuttamat pitoisuuslisäykset ovat hieman pienemmät kuin vaihtoehtojen o ja 1, joissa maa-ainesten ottoalueen ottotaso oli korkeampi. Tehtyjen mallinnusten mukaan Renkomäen soranotto toiminnasta ei aiheudu ympäristön asuinalueille sellaisia PM10-pölypitoisuuksia, joilla voisi olla asukkaiden terveydelle haitallisia vaikutuksia.

Saatujen tulosten ja arvioitujen keskimääräisten taustapitoisuuksien ei yhteenlaskettuna arvioida ylittävän valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta kalenterivuodelle asetettuja raja-arvoja. Keskimääräisen vuorokausiliikenteen aiheuttamat päästöt ylittävät todennäköisesti useita kertoja vuodessa vuorokausikeskiarvon raja-arvon (ylityksiä saa olla maksimissaan 35), mutta eivät kalenterivuodelle asetettua raja-arvoa. Pölypitoisuudet ovat pienemmät mallinnukseen verrattaessa, koska varsinaista ottotoimintaa ei suoriteta. (VNA 79/2017: 4 §)

Pölyämistä seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa pölyn syntymisen ja leviämisen ehkäisemistoimia tehostetaan.

RISKIEN HALLINTA

Tässä suunnitelmassa esitetyt asiat ovat lähtökohtana ja ohjenuorana alueella tapahtuvalle maisemoinnille. Suunnitelmaa voidaan muuttaa alueen kehityksen ja toiminnan kannalta parhaaseen mahdolliseen suuntaan yhteistyössä maa-ainesten ottoa valvovien viranomaisten kanssa. Käytännössä toiminnan kehitystä voidaan seurata ja suuntaa tarkistaa vuotuisissa katselmuksissa.

Maa-ainesten ottotoiminnassa on käytössä vakiintuneet työtavat ja tekniikat ja niiden vaikutukset tunnetaan hyvin. Toimiala kehittyä säästösten, viranomaismääräysten ja markkinatalouden seurauksena ympäristöystävällisemmäksi ja turvallisemmaksi.

Hakija katsoo, ettei tavanomaisessa soranottotoiminnassa aiheudu sellaisia riskejä, joita voitaisiin pitää erityisen suurina turvallisuudelle tai ympäristölle. Soran otosta ja sen jalostamisesta ei aiheuta vaaraa maaperälle tai pohjaveden laadulle tai sen antoisuudelle, eikä toiminnasta aiheudu arvioinnin perusteella asutukselle ja ympäristölle muutakaan merkittävää haittaa tai vaaraa.

Jätteiden varastointi hoidetaan asianmukaisella tavalla ja jätteet kuljetetaan haittaa aiheuttamatta pois alueelta asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Jätteiden joutumisesta maahan ja haitta-aineiden kulkeutumisesta maaperässä ei ole suurta vaaraa.

Soranottoalueen jälkikäyttö esitetään tehtäväksi siten, että alueen luonnon monimuotoisuutta voidaan lisätä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia parantaa. Jo nykyisellään jälkihoidetun soranottoalueen länsiosan osalta voidaan havaita luonnon monimuotoisuuden parantuneen. Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen syitä on mm. avoimien alueiden puute. Tästä johtuen monet avoimien alueiden lajit, erityisesti perhoset ovat vähentyneet. Renkomäen soranottoalueen länsiosasta havaittiin kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana uhanlaisia perhoslajeja. Tämä on todiste siitä, että ottoalue voi olla soranoton päätyttyä ja sen aikana elinympäristö harvinaistuneille lajeille pohjavesinäkökohdat huomioiden.

TOIMINNAN TARKKAILU

Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden laatua ja määrää ottamisalueella tarkkaillaan Lahden ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisella tavalla. Vahanan Environment Oy on laatinut Renkomäen soranottoalueelle pohjaveden tarkkailuohjelman 4.4.2014, jonka Lahden seudun ympäristöpalveluiden ympäristölupapäällikkö on hyväksynyt pienin tarkennuksin viranhaltijapäätöksellä 21.10.2014/§7. Tarkkailu toteutetaan osana alueen yhteistarkkailua.

Vesilain mukaisessa luvassa on määräys, jonka mukaan ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista, tarkkailuohjelmaa on päivitettävä Hämeen ELY -keskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Hakijat ovat jättäneet esityksen tarkkailusta Hämeen ELY-keskukselle.

Muu tarkkailu

Melu- ja pölypitoisuuksia seurataan aistinvaraisesti.

HAKEMUS TOIMINNAN ALOITTAMISEKSI MAHDOLLISESTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Rudus Oy ja Lahden kaupunki, Kaupunkitekniikan vastuualue hakevat maa-aineslain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Perusteluna esitetään, että kyseessä on olemassa oleva maa-ainesten ottoalue, jolla on ollut ottotoimintaa vuosikymmeniä. Alueella on voimassa vesilain mukainen lupa ottotoiminnan jatkamiseksi. Tämän luvan puitteissa alueelta ei oteta maa-aineksia, vaan lupaa on haettu ainoastaan maisemointitoimenpiteisiin. Toiminnan aloittaminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on kuulutettu 14.9.2022. Hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä 14.9. - 14.11.2022 Lahden palvelutorin Lahti-Pisteessä ja Lahden kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi/ajankohtaista kohdassa kuulutukset. Naapureilla ja niillä, joiden oikeutta tai etua hakemuksessa esitetty toiminta saattaa koskea, on ollut mahdollisuus muistutuksen tekemiseen. Myös muilla kuin asianosaisilla on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä asiasta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia.

Lausunnot

Lausuntopyyntöt lähetettiin seuraaville tahoille:

Lahden kaupunkisuunnittelun vastuualue, Lahden ympäristöterveyden vastuualue, Lahti Aqua Oy, Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Hämeen ELY-keskus, Hartwall Oy, Renkomäen omakotiyhdistys sekä Salpausselän luonnonystävät ry. Hämeen ELY-keskusta pyydettiin täydentämään lausuntoaan ja täydennyksestä pyydettiin lausunnot samoilta tahoilta.

Lausunnot antoivat Lahti Aqua Oy ja Hämeen ELY-keskus pyydetysti täydennettynä sekä Uudenmaan ELY-keskus. Lahden ympäristöterveyden vastuualue ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa hakemuksesta. ELY-keskuksen lausunnon täydennyksestä vastineen antoi hakija ja Lahden kaupunkisuunnittelun vastuualue sekä lausunnon Renkomäen asukasyhdistys ry. Hakija antoi vastineensa asukasyhdistyksen lausunnosta.

Lahti Aqua Oy:n lausunnossa maa-ainesten oton lupahakemuksesta todetaan, että Rudus Oy hakee maa-ainelain (555/1981) mukaista lupaa maa-ainesten ottamiseen kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Ottoalue sijaitsee Renkomäen (0439802) I-luokan pohjavesialueella.

Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee noin 0,3–1,2 km:n etäisyydellä paikasta, josta Rudus Oy hakee maa-ainesten ottolupaa. Pohjavesi virtaa ottoalueelta kohti Renkomäen vedenottamoa. Maa-aineksen otto aiheuttaa riskin pohjaveden laadulle.

Renkomäen vedenottamolla on jo havaittu mm. kohonneita sulfaattipitoisuuksia. Renkomäen soranottoalueella on voimassa Vesilain mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto 9.12.2016
- Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018
- Korkein hallinto-oikeus 4.6.2020. Päätös sai lainvoiman Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä.

Em. Vesilain mukainen lupa maanotolle on voimassa eri osa-alueille seuraavasti:

- osa-alue I 31.12.2021 saakka
- osa-alue II 31.12.2022 saakka
- osa-alue III 31.12.2029 saakka

Nyt Rudus hakee ottolupaa alueelle, joka sijaitsee osittain alueella II ja osittain alueella III. Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan osa-alueella II

sijaitsevalle alueelle ei voi myöntää ottolupaa, koska sen Vesilain mukainen lupa ei ole enää voimassa 31.12.2022 jälkeen.

Rudus hakee lupaa maa-aineksen otolle 10 vuodeksi. Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan lupa ei voida myöntää pidemmälle kuin, mitä Vesilain mukainen lupa on voimassa. Eli osa-alueelle III maksimissaan vuoden 2029 loppuun saakka.

Vesilain mukaisen luvan lupamääräysten kohdassa 2 todetaan seuraavaa: Ottotoiminta on toteutettava vaiheittain siten, että kaivetut kohdat maisemoidaan osa-alueittain ottamisen etenemisen mukaan.

Osa-alueella III maa-ainesten oton saa aloittaa sen jälkeen, kun Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue on todennut osa-alueiden I ja II jälkihoitotoimenpiteet tehdyiksi hyväksyttävällä tavalla.

Lahti Aqua Oy:n pitää tätä vaatimusta erittäin tärkeänä, eikä maa-ainesten ottoa saa aloittaa osa-alueella III ennen kuin osa-alueet I ja II on maisemoitu.

Hämeen ELY-keskus on antanut 15.11.2022 lausunnon, jota se on täydentänyt 20.3.2023. Hämeen ELY -keskus toteaa 15.11.2022 lausunnossaan, että Rudus Oy ja Lahden kaupungin Kaupunkitekniiikan vastuualue hakevat lupaa Renkomäen soranottoalueen maisemointiin. Ottamisalueen pinta-ala 65,55 ha, josta varsinaista kaivualuetta ei tässä hakemuksessa ole lainkaan, vaan alueella suoritetaan ainoastaan maisemointitoimenpiteitä.

Lupaa haetaan vuoden 2029 loppuun asti. Rudus Oy hakee samanaikaisesti erillistä maa-aineslupaa maisemoitavan alueen sisälle jäävälle 9,5 hehtaarin alueelle. Renkomäen soranottoalueen viimeisin maa-aineslupa on

myönnetty vuonna 1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 9.12.2016 myöntänyt alueen maa-ainestenottoon vesilain mukaisen luvan, joka on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 4.6.2020.

Toiminnanharjoittajat hakevat lupaa aloittaa toiminta ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Hämeen ELY-keskus on 7.12.2021 antanut lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Lausunnon mukaan vesilain mukaisessa luvassa esitetty osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden kuluttua maa-ainesten oton lopettamista.

Ottamisalue sijaitsee Renkomäki-nimisellä (0439802) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella. Ottamisalueesta noin 500 m pohjoiseen sijaitsee Renkomäen pohjavedenottamo. Pohjaveden virtaussuunta on ottamisalueelta kohti vedenottamo.

Vesilain mukaisessa luvassa on määräys, jonka mukaan ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista, tarkkailuohjelmaa on päivitettävä Hämeen ELY-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Hämeen ELY-keskus on 14.11.2022 antanut liitteenä olevan lausunnon Lahden kaupungin ja Rudus Oy:n esityksestä tarkkailusuunnitelman päivittämiseksi.

Yleiskaavoituksessa ottamisalue on merkitty maa-aineksen ottoalueeksi, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Alue

sisältyy tekeillä olevaan Renkomäen soranottoalueen maisema- ja virkistysaluesuunnitelmaan.

Alueelta on runsaasti havaintoja harvinaisesta kasvi- ja perhoslajistosta. Luontoselvityksen toimenpidesuositusten mukaan avointen paahdeympäristöjen luontoarvojen säilyttämiseksi alueelle ei kannata tuoda uusia, tuotteistettuja kasvualustoja, eikä tehdä metsityksiä tai istuttaa puutarhamaisia, tavanomaiselle viherrakentamiselle tyypillisiä istutuksia. Kasvualustoina tulisi käyttää alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta (esim. vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä), tulee sen olla paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että maa-ainestenottoalueen maisemointi on mahdollista toteuttaa niin, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa. Hakemus on vesiluvan ja ELY-keskuksen 7.12.2021 antaman lausunnon mukainen. Asian käsittelyssä tulee ottaa huomioon seuraavaa:

- Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain mukaisen luvan osa-alueiden I ja II maisemointia koskevaan tarkastukseen.
- Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Pohjavesialueella polttoainesäiliöiden sekä murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. Kaksinkertaisessa suojauksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojauksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet. Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että

likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.

- Pohjavesitarkkailu tulee tehdä liitteenä olevan lausunnon mukaisesti täydennettynä.
- Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä.

Hämeen ELY-keskuksen lausunnon liitteenä on Hämeen ELY-keskuksen lausunto Renkomäen soranottoalueen pohjavesitarkkailun hyväksymisestä viitteenä Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 245/2016/2, 9.12.2016 Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin esitys tarkkailusuunnitelman päivittämiseksi 15.2.2022.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 9.12.2016 myöntänyt Lahden kaupungille ja Rudus Oy:lle vesilainmukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen Renkomäen soranottoalueelta. Päätöksessä on määrätty tarkkailusta seuraavaa:

7) Luvan saajan on täydennettävä hakemukseen liitettyä 4.4.2014 päivättyä tarkkailuohjelmaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Hankkeen vaikutuksia alueen pohjavedenkorkeuteen ja pohjaveden laatuun koskeva tarkkailu tulee aloittaa ennen kuin tässä luvassa tarkoitettu maa-ainesten ottotoiminta aloitetaan. Täydennetty tarkkailusuunnitelma on toimitettava tiedoksi Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailu voidaan suorittaa yhteistarkkailuna.

8) Tarkkailujen sekä pohjaveden laatonäytteiden tulokset on toimitettava toimintavuoden loppuun mennessä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä

Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viranomaisten kanssa sovittavalla tavalla.

Tarkkailutiedot on vaadittaessa annettava niille, joiden oikeutta tai etua asia voi koskea.

g) Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alaa on seurattava ja tulokset raportoitava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle karttaesityksenä vuosittain.

Renkomäen soranottoalueen suunniteltu maa-ainesten otto on supistunut huomattavasti vesilain mukaisen luvan käsittelyn jälkeen. Rudus oy hakee lupaa 276 000 m³:n soran ja hiekan ottamiseen 7,7 hehtaarin laajuiselta kaivualueelta. Muualla vesiluvan mukaisella alueella tehdään maisemointitoimenpiteitä.

Lahden kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen kaupunkitekniikan vastuualue ja Rudus Oy ovat toimittaneet Hämeen ELY-keskukselle 15.2.2022 päivätyn esityksen pohjaveden tarkkailusuunnitelman päivittämiseksi. Esityksen mukaan pohjavesitarkkailua jatkettaisiin Lahden kaupungin ympäristöpäällikön 21.10.2014 (§ 7) hyväksymän 4.4.2014 päivitetyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hämeen ELY-keskus hyväksyy esityksen pohjavesitarkkailusta seuraavasti täydennettynä ja tarkennettuna.

Pohjaveden pinnankorkeuden tarkkailua tulee tehdä vähintään 4 kertaa vuodessa tehtävin mittauksin. Vireillä olevan maa-ainesluvan mukaisen maa-ainestenoton siirtyessä kiinteistön 12:0 alueelle, tulee pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden tarkkailua täydentää kiinteistön pohjoisosaan asennettavalla uudella havaintoputkella.

Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alan seurantatulokset tulee raportoida yhdessä pohjavesitarkkailun tulosten kanssa. Tulosten perusteella tulee esittää arvio avoimena olevan ottamisalueen vaikutuksista Renkomäen pohjavesialueen veden laatuun.

Edellä mainitusti ja mahdollisesti vireillä olevien maa-aineslupien määräysten mukaisesti täydennetty tarkkailuohjelma tulee toimittaa Hämeen ELY-keskukselle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa maa-aineslupapäätöksistä.

Hämeen ELY-keskuksen 20.3.2023 päivätyssä lausunnon täydennyksessä todetaan seuraavaa:

Renkomäen alueella elää kaksi erittäin uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa perhoslajia, tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen. Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on pyytänyt täydennystä Hämeen ELY-keskuksen lausuntoon maa-aines- ja maisemointihakemusten vaikutuksista näiden kahden erityisesti suojeltavan perhosen esiintymiseen alueella. Samalla Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on pyytänyt ELY-keskusta myös arvioimaan em. lajien esiintymispaikkojen rajaustarvetta.

Hämeen ELY-keskus täydentää lausuntoaan seuraavasti:

Molemmat perhoslajit, sekä tuulenlentopussikoi että maitekiiltokääriäinen, ovat riippuvaisia niiden toukkien ravintokasvien ketotuulenlennon ja keltamaitteen esiintymisestä. Nämä kasvit ovat sopeutuneet kasvamaan avoimissa ja kuivissa ympäristöissä, esim. vanhoissa sorakuopissa.

Lisäksi varsinkin yksivuotisen ketotuulenlennon esiintyminen vaihtelee voimakkaasti vuosittain.

Maa-aineksenotolla ei itsessään katsota olevan vaikutusta ketotuulenlennon ja keltamaitteen menestymiselle alueella. Maa-aineksenottoalueet sijaitsevat lisäksi niin kaukana erityisesti suojeltavien perhosten tärkeimmistä esiintymisalueista, että maa-aineksenotosta aiheutuvien haittavaikutusten (pöly, yms.) ei katsota heikentävän em. perhosten menestymistä alueella.

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätös (luonnonsuojelulaki 47 §) soveltuu huonosti näiden korvaavissa elinympäristöissä elävien perhoslajien suojelemiseksi. Molempien perhoslajien esiintyminen alueella on sen sijaan turvattavissa maisemoinnin ja jälkihoidon tarkalla ja pitkäjänteisellä suunnittelulla. Tärkeintä on turvata perhoslajien ravintokasvien menestyminen alueella. Ketotuulenlento vaatii menestyäkseen muusta kasvillisuudesta vapaata kasvutilaa, jota tulee siis olla jatkuvasti saatavilla.

Alueen länsiosat on jo maisemoitu, mutta maisemointia alueen itäosissa tulee jatkaa monimuotoisuutta turvaavalla ja lisäävällä tavalla. Loppuosaa alueesta maisemoitaessa tulee käyttää kasvualustoina alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta (esim. vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä), tulee varmistua siitä, että se on paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa. Komealupiinin kasvustot tulisi saada poistettua koko alueelta. Lisäksi alueen avoimuutta tulee ylläpitää ja tarvittaessa myös poistaa varjostavaa kasvillisuutta.

Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle

vähintään kymmenen vuoden ajalle. Siten tällä suunnitelmalla varmistetaan, että alueella on koko ajan riittävästi avointa kasvuympäristöä sekä ketotuulenlennolle että keltamaitteelle.

Kokonaisuudessaan Renkomäen vanhaa soranottoaluetta olisi suositeltavaa kehittää ekosysteemipuistona, jossa voitaisiin suojella ja ylläpitää paahdeympäristön lajistoa. Suuren pinta-alansa ansiosta Renkomäessä olisi mahdollista lisätä nykyisin alueella esiintyvien kasvilajien lisäksi muutakin Lahden seudulle tyypillistä, umpeenkasvusta kärsivää arvokasta harjulajistoa. Tällaisia lajeja olisivat esim. kangasvuokko, idänkeulankärki, pohjanmasmalo, harjuajuruoho ja nuokkukohokki.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri (L) -vastualueen lausunnossa edellytetään, että toiminta kiinteistöillä tulee tapahtua asemakaavassa osoitetun LT-alueen (liikennealue) sekä tiealueen ulkopuolella. Tämä lausunto on oltava käsillä, kun rakentamisesta päättävä viranomainen harkitsee Maankäyttö- ja rakennuslain taikka muun lainsäädännön edellytyksiä luvan myöntämiseksi suunnitellulle hankkeelle. Mikäli kunnan viranomainen katsoo, että asia koskee ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat tai elinkeinot, työvoima ja osaaminen - vastuualueita, tulee asiasta kuulla edellä mainittuja vastuualueita erikseen.

Renkomäen omakotiyhdistys ry:n lausunto 31.3.2023 Hämeen ELY-keskuksen lausunnon täydennyksestä sekä Rudus Oy:n maan- aineslupahakemuksesta:

Haitat sorakuopan luonnolle ja virkistyskäytölle

Hämeen ELY-keskus toteaa täydennyslausunnossaan 20.3.2023 seuraavasti: "Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen

vaaliminen". Olemme samaa mieltä ELY-keskuksen kanssa. Mikäli Renkomäen sorakuopalla jatketaan aktiivista maa-ainesten ottoa vielä 10 vuotta (Ruduksen maa-aineslupahakemus, 3190/2022) tämä ei tue sorakuopan alueen virkistyskäyttöä tai luontoarvoja, vaan hidastaa alueen kehitystä merkittävästi.

Ruduksen maa-ainesten ottosuunnitelmassa arvioidaan, että arkipäivisin sorakuopalla tulee olemaan noin 5-10 raskasta ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa. Näiden ajoneuvojen reitti kulkee maisemoitava-alue II:n läpi. Tämä liikenne tulee häiritsemään maisemoitavan alueen virkistyskäyttöä suuresti; raskas sorankuljetusliikenne on paitsi meluisaa, myös turvallisuusriski maisemointialue II:n alueella liikkujille.

Suunnitellulla soranottoalueella Renkomäen omakotiyhdistyksen toimesta kokeiltiin mm. frisbeegolf rataa yhteistyössä frisbeegolf ammattilaisten kanssa. He totesivat alueen loistavaksi pelikentäksi. Osallistujia oli runsaasti ja nuoret osallistujat olivat erittäin innostuneita mahdollisuudesta uuteen liikuntamuotoon Renkomäessä. Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa 20.3.2023 todetaan, että "Alueen avoimuutta tulee ylläpitää ja tarvittaessa myös poistaa varjostavaa kasvillisuutta". Sorakuopalle sijoitettu frisbeegolf-rata tukisi myös tätä tavoitetta. Mikäli Rudus jatkaa aktiivista maa-ainesten ottoa sorakuopan alueella vielä 10 vuotta, tämä hidastaa virkistysalueen kehitystä merkittävästi. Esimerkiksi erittäin toivottu ja alueelle luontaisesti sopiva frisbeegolf-rata ei pääsisi toteutumaan edes maisemoiduille alueille sorankuljetusliikenteen vuoksi.

Lahden kaupungin metsäyksikkö ja omakotiyhdistys ovat päivittäneet harjun luotopolun suunnitelmaa ja se on toteutumassa keväällä 2023. Tarvittavat kyltit ovat tietääksemme jo valmistuneet. Jos alueen vieressä työstetään kiviainesta ja melutaan, on luonnon aistiminen mennyttä.

Haitat asuinalueelle

Sorakuljetusten rekkaliikenne alkaisi taas Orimattilankadulla. Toiminta on aiemminkin aiheuttanut tievarren asukkaille harmia kuten pölyä ja meteliä, mikä nyt jatkuisi. Orimattilankadun ja Simolankadun risteys sijaitsee alamäessä ja näkyvyys Simolankadulle on heikko. Tässä syntyy helposti vaaratilanteita Orimattilankadun kevyelle liikenteelle, kuten monitoimitalo Auran oppilaille.

Soranottoalue on erittäin lähellä asutusta. Maa-ainesta jalostetaan ottoalueella seulomalla polttoöljykäyttöisellä seulontalaitoksella. Jo polttomoottori aiheuttaa merkittävän melun ja lisäksi vielä soran ja sen kiviaineksen käsittely sinänsä tuo melua ja pölyä jopa myöhään illalla. Tämä toiminta ei kuulu omakotiasutuksen viereen.

Renkomäen omakotiyhdistys on erityisen huolissaan maa-ainesten oton aiotusta kestosta (10 v). Ruduksen maa-ainesten ottosuunnitelmassa todetaan, että edellisen luvan voimassa olon aikana soraa on otettu alueelta keskimäärin 300 000 – 700 000 m³ktr vuodessa. Nyt arvoitu määrä on vain 276 000 m³ ktr kymmenen vuoden aikana. Resursseja keskittämällä Rudus pystyisi siis ottamaan suunnittelemansa määrän soraa yhden vuoden aikana ja vapauttamaan tämän jälkeen koko sorakuopan aitoon luonto- ja virkistyskäyttöön.

Kannatamme koko sorakuopan alueen maisemointia mahdollisimman nopeasti, luontoarvot huomioiden. Myös tulevassa virkistyskäytössä tulee huomioida luontoarvot ja kestävä kehityksen periaatteet monipuolisesti.

Emme missään nimessä kannata Ruduksen 10 vuoden maa-aineslupahakemuksen hyväksymistä (asianumero 3190/2022), sillä tämä rampauttaisi sorakuopan alueen luonto- ja virkistyskäytön vuosikymmeneksi. Näin ollen myöskään Hämeen ELY-keskuksen

lausunnon täydennyksessä kehoitettu "virkistyskäytön kehittäminen" ja "luontoarvojen vaaliminen" ei toteutuisi. Renkomäen harju on aika jättää rauhaan.

HAKIJAN VASTINEET

Ympäristönsuojeluviranomainen on varannut hakijalle mahdollisuuden vastineiden antamiseen.

Vastine Hämeen ELY-keskuksen lausuntoon:

Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain mukaisen luvan osa-alueiden I ja II maisemointia koskevaan tarkastukseen.

- Hämeen ELY-keskus tullaan kutsumaan mukaan tarkastukseen.

Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Pohjavesialueella polttoainesäiliöiden sekä murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. kaksinkertaisessa suojauksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojauksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet.

- Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.

- Tukitoiminta-alueen periaate on esitetty hakemuksen luvussa 5.3. Alueella käytetään kaksoisvaipallisia polttoainesäiliöitä, jotka on sijoitettu joko alueella olemassa olevaan halliin tai merikonttiin. Näin pystytään

toteuttamaan ns. kaksinkertainen suojaus. Kontti sijoitetaan reunoilta korotetun HDPE-kalvon päälle. Kyseisellä toimintatavalla likaisia hulevesiä ei synny.

- Maisemoinnin edetessä, ja erityisesti III-vaiheen korkeissa luiskissa työskenneltäessä, rakennetaan lähemmäs luiskattavia alueita, esimerkiksi luiskattavan rintausten yläreunaan, väliaikaisia tukitoiminta-alueita, koska työkoneet ei pääse kulkemaan hallille. Kyseiset tukitoiminta-alueet ovat alueella vain väliaikaisesti lyhyitä aikoja.

Pohjavesitarkkailu tulee tehdä liitteenä olevan lausunnon mukaisesti täydennettynä.

- Pohjavesitarkkailu tullaan tekemään lupapäätöksessä vaaditun mukaisesti. Rudus Oy:llä ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastuualueella ei ole huomautettavaa ELY-keskuksen tarkkailusuunnitelmasta antamaan hyväksyntään (14.11.2022).

Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä.

- Tarkkailua suoritetaan lupapäätöksen määräysten mukaisesti. Tarkkailua voidaan jatkaa 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä.

Vastine Hämeen ELY-keskuksen lausunnon täydennykseen

Rudus Oy:llä ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastuualueella ei ole maa-aineslupahakemuksensa osalta huomautettavaa ELY-keskuksen täydennyslausuntoon. Lausunnossa esiin tuodut seikat on huomioitu lupahakemuksissa ja alueelle laaditussa virkistyskäyttösuunnitelmassa. Alueen maisemointi on suunniteltu huomioiden alueelle laadittu kasvillisuus selvitys sekä alueen jatkokäyttö. Alueen maisemointiin ei tuoda

maa-aineksia vanhan lupa-alueen ulkopuolelta. Alueelle tulee jäämään avointa-aluetta, jolle ei levitetä pintamaita.

Alueen jatkokäyttöä on alustavasti suunniteltu erillisessä virkistyskäyttösuunnitelmassa, jonka lopullisesta suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Lahden kaupunki. Alueella on kaupungin toimesta tarkoitus laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot että pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Hoitosuunnitelman laatiminen on järkevää vasta, kun alueen maisemointi on edennyt rakennesuunnitteluvaiheeseen, jolloin alueen jatkokäyttö ja toteutuneet maisemointitoimenpiteet ovat lohkokohtaisesti nykyhetkeä paremmin tiedossa

Vastine Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon

Toiminta kiinteistöillä tulee tapahtua asemakaavassa osoitetun LT-alueen (liikennealue) sekä tiealueen ulkopuolella.

- Toiminta-alue on esitetty hakemuksessa ja tapahtuu jo olemassa olevan maa-ainesten ottoalueen sisäpuolella, kaavamerkintä kyseisellä alueella on EO/V.

Vastine Lahti Aqua Oy:n lausuntoon

Lahti Aqua Oy on antanut asiassa lausunnon asianumerolla 3099/2021. Lausunnon käsittelyä kuitenkin lähinnä Rudus Oy:n erillistä maa-aineslupahakemusta, ei niinkään Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan yhteistä, maisemointiin tähtäävää, maa-aineslupahakemusta.

- Rudus Oy ja Lahden kaupunki vastaavat tässä vastineessa lausuntoon osittain, Rudus Oy ottaa varsinaiseen ottotoimintaan liittyviin kohtiin kantaa omassa vastineessaan.

- Alueella on voimassa vesilain mukainen lupa, jonka voimassaoloa on porrastettu. Hämeen ELY-keskus, vesilain mukaisen luvan valvojana, on 7.12.2021 antanut lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Lausunnon mukaan vesilain mukaisessa luvassa esitetty osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden kuluttua maa-ainesten oton lopettamista. Hakemuksessa esitetty aikataulu on suunniteltu tämä lausunto huomioiden.
- Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin hakema maa-ainesten ottolupa koskee ainoastaan alueen maisemointia. Maisemointi on aikataulutettu. Alue I ja alue II tullaan maisemoimaan ennen Rudus Oy:n erillisen maa-aineslupahakemuksen mukaisen ottotoiminnan alkamista vaiheessa III.
- Muilta osin lausunnossa esiin nostetut asiat eivät koske Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin yhteistä maa-aineslupahakemusta.

Lahden kaupungin kaupunkisuunnittelun vastuualueen vastine

Lahden kaupungin kaupunkisuunnittelun vastuualueella ei ole huomautettavaa täydennyslausuntoon. Lausunnossa esiin tuodut seikat on huomioitu lupahakemuksissa ja alueelle laaditussa virkistyskäyttösuunnitelmassa. Kaupunkisuunnittelu viittaa edellä Rudus Oy:n ja kaupunkitekniikan vastuualueen vastineisiin.

Vastine Renkomäen asukasyhdistys ry:n lausuntoon

Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastualueen vastine maisemointia koskevan maa-aineslupahakemuksen osalta

Lausunnossa ei tuoda esiin seikkoja, jotka vaikuttaisivat nyt suunniteltuun ja haettavana olevaan Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin yhteiseen maa-aineslupahakemukseen. Kyseisen hakemuksen tarkoituksena on alueen maisemointi. Alue tullaan maisemoimaan esitetyn aikataulun mukaisesti. Alueen jatkokäytön lopullisesta suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Lahden kaupunki. Maisemointi ja sen aikataulu on suunniteltu huomioiden alueen kokonaisuus ja Rudus Oy:n erillinen maa-aineslupahakemus.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLUPALAUTAKUNNAN RATKAISU

Maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää myöntää Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan vastualueelle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maisemoida Renkomäen maa-aineslupa-alue hakijan esittämän suunnitelman mukaisesti sekä seuraavin lupamääräyksin:

Lupa-aika, toiminnan aloittaminen ja toiminta-aika

1. Lupa on voimassa 31.12.2029 saakka maisemointia varten. (MAL 555/1981: 10 §)
2. Toiminnan saa aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta lupamääräyksiä noudattaen ennen kuin päätös on saanut lainvoiman. (MAL 555/1981: 21 §)
3. Alueen maisemointia saa tehdä klo 7 - 22 välisenä aikana. (MAL 555/1981: 11 §; VNP 993/1992: 2 §, 4 §; NaapL 1920/26: 17 §)

4. Maisemointia lauantaisin tulee välttää ja sitä saa tehdä vain erityisen painavista syistä maa-ainesluvan valvontaviranomaisen hyväksynnällä.

(MAL 555/1981: 11 §; VNP 993/1992: 2 §, 4 § NaapL 1920/26: 17 §)

Esitoimenpiteet

5. Ennen maisemoinnin aloittamista on ottamisalueen rajat merkittävä maastoon. Maisemointialueelle on asetettava kiinteitä korkeusmerkintöjä siten, että niistä on mahdollista varmistaa maisemoinnin edistyessä korkeustasojen luvanmukaisuus. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §).

6. Toiminta kiinteistöillä tulee tapahtua asemakaavassa osoitetun LT-alueen (liikennealue) sekä tiealueen ulkopuolella. (MAL 555/1981: 11 §)

7. Asiattomien pääsy maisemointialueelle on estettävä katkaisemalla tarpeettomat kulkuväylät vankoin puomein, massiivisilla esteillä tai aitaamalla. Luvaton liikkuminen alueella on kiellettävä ja ilmoitettava siitä näkyvästi. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §, 7 §)

8. Kuopan jyrkimmät reunat on aidattava lupa-ajaksi ja muut reunat on merkittävä joko lippusiimalla tai muulla näkyvällä tavalla. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §, 6 §, 7 §)

9. Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, pohjaveden tarkkailusuunnitelma sekä selvitys tukitoiminta-alueiden pohjan rakenteesta on hyväksyttävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisella ennen maisemoinnin aloittamista. (MAL 555/1981: 11 §; ESAVI 9.12.2016)

10. Luvansaajan on pyydettävä aloitustarkastusta kirjallisesti maisemointia valvovilta viranomaisilta Hämeen ELY-keskukselta ja Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselta maisemoinnin esitoimenpiteiden tultua tehdyiksi. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 7 §).

Maisemointitoimenpiteet

11. Maisemointi tulee tehdä vesiluvan alueella vaiheittain noudattaen Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.12.2016 päätöstä ja siitä Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021 antamaa maisemoinnin aikataulua koskevaa lausuntoa. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §, ESAVI 9.12.2016; Hämeen ELY-keskus 7.12.2021)
12. Osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun 31.12.2029 mennessä. Alueen maisemoinnin on oltava valmis luvan voimassaoloaikana. (MAL 555/1981: 3 §, VNA 926/2005: 8 §, ESAVI 9.12.2016)
13. Avoimen soranottoalueen pinta-alaa on seurattava ja siitä on raportoitava sekä Hämeen ELY-keskukselle että Lahden maa-aineslupaviranomaiselle karttaesityksenä vuosittain. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)
14. Ennen toiminnan siirtymistä osa-alueelta toiselle on osa-alueiden maisemointi hyväksyttävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisella. Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain mukaisen luvan osa-alueiden I ja II maisemointia koskevaan tarkastukseen. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)
15. Maisemointi tulee suorittaa siten, että luiskat pystytään loiventamaan rintauksen yläosasta saatavilla massoilla. Työnaikaisista jyrkistä luiskista on varoitettava ja huolehdittava siitä, ettei kaivualueelle pääse muodostumaan sortumavaaraa aiheuttavia jyrkkiä luiskia tai talvella routalippoja. Toiminnasta syntyvän melun ja pölyn leviämistä on estettävä

käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä.

(MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)

16. Alueelle ei saa tuoda maa-aineksia muualta ilman Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisen suostumusta. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §)

17. Luvansaajan on noudatettava maisemointisuunnitelmaa siltä osin, mitä ei ole esitetty lupamääräyksissä. (MAL 555/1981: 11 §).

18. Maisemointitoimenpiteet eivät saa vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. (MAL 555/1981: 3 §)

Luontoarvot

19. Alueilla, jotka on rajattu aiemmin vuosina 1987-2017 voimassa olleen lupa-alueen sisään ja joille maa-ainesten otto ei ole ulottunut luvan voimassaoloaikana, ei tule lähtökohtaisesti tehdä muita toimenpiteitä kuin mitä on välttämätöntä maisemointia varten. Näiden alueiden puusto on pääsääntöisesti säilytettävä ja puita ei saa kaataa maisemoinnin yhteydessä muutoin kuin mitä on välttämätöntä. (MAL 555/1981: 11 §)

20. Maisemointitoimenpiteet eivät saa vaarantaa erityistä suojelua vaativien perhosten elinmahdollisuuksia. Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja esitetyt uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle. Suunnitelma tulee laatia, kun alueen maisemointi on edennyt rakennesuunnitteluvaiheeseen, jolloin alueen jatkokäyttö ja toteutuneet maisemointitoimenpiteet ovat lohkokohtaisesti nykyhetkeä paremmin tiedossa. Suunnitelma on hyväksyttävä Lahden

maa-ainesluvan valvontaviranomaisilla. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle. (MAL 555/1981: 3 §, Luonnonsuojelulaki 1096/1996: 47 §, 48 §)

Melu, pöly ja liikenne

21. Maisemointialueen työmaa- ja liittymätiet sekä kuljetukset on hoidettava siten, että toiminnasta aiheutuvat maisema, pöly-, melu- ja tärinä Haitat ovat mahdollisimman vähäisiä ja siten, ettei toiminnasta aiheudu virkistyskäytölle, asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Liittymän mahdolliset turvallisuuspuutteet on selvitettävä ja tarvittaessa liittymää voidaan esimerkiksi leventää liittymän turvallisuuden varmistamiseksi.

Ilman kasvillisuutta olevaa hiekkapintaista maisemointialuetta ja työmaatietä on niiden pölytessä tarvittaessa kasteltava suolattomalla vedellä silloinkin, kun alueella ei ole aktiivista toimintaa. Pintamaa- ja varastokasat sekä suojavallit on pidettävä riittävän korkeina ja ne on sijoitettava melu- ja pölylähteen välittömään läheisyyteen siten, että melun ja pölyn leviäminen melulle alttiisiin kohteisiin estyy. Mikäli toiminnasta todetaan aiheutuvan melu- tai pölyhaittaa asutukselle, on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin haitan vähentämiseksi. (MAL 555/1981: 3 §, 11 §, VNA 926/2005: 2 §)

22. Maisemointitoiminnan melupäästöt on mittaautettava toiminnan alussa lupaviranomaisen hyväksymällä tavalla ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Melumittaussuunnitelma on toimitettava yhden kuukauden sisällä lupapäätöksen tiedoksisaamisesta. Mittauksissa on huomioitava kaikki melulähteet, myös kuormaus ja kuljetus. Murskaustoiminnasta ja kuljetuksista aiheutuva melu ei saa ylittää

lähimmillä asumiseen käytettävillä alueilla klo 7.00–22.00 keskiäänitasoa 55 dB(A). Loma-asumiseen käytettävillä alueilla melutaso ei saa ylittää 45 dB(A) klo 7.00–22.00. Mikäli melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on mittaustuloksiin lisättävä melutason ohjearvopäätöksen 4 §:n mukaisesti 5 dB ennen tulosten vertaamista päiväohjearvoihin (VNP 993/1992: 2 §, 4 §).

Polttonesteiden säilytys ja käsittely

23. Alueelle on laadittava öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, jossa on esitettävä vaarallisten aineiden säilytyspaikat, niiden pohjaveden suojausrakenne, varautuminen öljyvahinkoja varten sekä toimenpiteet vahingon sattuessa. Poltto- ja voiteluöljyjen varastointi sekä tukitoiminta-alueet on suunniteltava ja toteutettava määräysten mukaisesti ja maa-ainesluvan valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma on toimitettava Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi yhden kuukauden sisällä tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 314/2020: 1 §; ESAVI 9.12.2016)

24. Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Polttoainesäiliöiden sekä mahdollisten murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. Kaksinkertaisessa suojauksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojauksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet. Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen pohjavesialueen maaperään ei ole mahdollista.

Alueella ei saa imeyttää tukitoiminta-alueiden hulevesiä maaperään. (MAL 55/1981: 11 §)

25. Tukitoiminta-alueiden suojarakenteiden tulee kestää sekä työkoneiden mekaanista rasitusta että polttonesteiden kemiallista rasitusta. Tukitoiminta-alueelle tulee mahtua sekä polttoainesäiliö että tankattava työkone kokonaisuudessaan. Tukitoiminta-alueiden ympäristössä muodostuvat valumavedet eivät saa päästä tukitoiminta-alueille. (MAL 55/1981: 11 §)

26. Toiminta alueella on järjestettävä siten, että vaarallisten aineiden pääsy ympäristöön on estetty myös mahdollisissa onnettomuus- ja ilkivaltatilanteissa tai laitteiston rikkoutuessa. Tukitoiminta-alueen tulee pidättää onnettomuustilanteessa vuotanut polttoaine. Vuotojen hallinnassa tulee huomioida varastosäiliön täyttötapahtuman osalta mahdollisen vuodon talteenotto ja esittää kuvaus, miten mahdollinen seulontalaitteisto aiotaan tankata kaivualueella.

27. Alueella ei saa säilyttää ilman ympäristölupaa polttoaineita tai muita ympäristölle vaarallisia aineita muutoin kuin väliaikaisesti. Yli 12 kuukauden säilytykseen on oltava ympäristölupa. Väliaikaiset, kattamattomiksi rakennetut tukitoiminta-alueet tulee rakentaa ja purkaa rakentamivuonna sulan maan aikana. Tukitoiminta-alueen suojausrakenteeksi esitetty HDPE-suojakalvo on suojattava molemmilta puolilta esimerkiksi riittävän paksulla hienorakeisella suojahiekkakerroksella tai muulla vastaavalla suojarakenteella. Tiiviin HDPE-kalvon suojarakenteen ylä- ja alapuolisten maakerrosten kivet eivät saa läpäistä kalvon suojarakennetta ja rikkoa kalvoa. Suojarakenteen päällä on oltava riittävän paksu polttoöljysäiliön ja työkoneen kuormitusta kantava ja jakava kitkamaakerros. (MAL 55/1981: 11 §; YSL 527/2014: 28 §).

28. Lupa-alueella ei saa huoltaa koneita tai laitteita. Työkoneiden pidempiaikaista vartioimatonta säilytystä alueella toiminta-ajan ulkopuolella on vältettävä. Mikäli työkoneita säilytetään toiminta-alueella, on ne pidettävä lukittuina tukitoiminta-alueilla. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §)
29. Polttoainesäiliöiden on oltava standardisoituja kaksoisvaippasäiliöitä tai yksivaippaisia suoja-altaalla varustettuja palavan nesteen säiliöitä. Säiliöt on varustettava ylitäytönetsimillä ja vuodonilmaisimilla. Säiliöiden tulee olla uusia tai kuntotarkastuksen perusteella A-luokan säiliöksi luokiteltuja. Törmäykset säiliöihin on estettävä törmäyसेsteillä. Mikäli polttoaineen varastointimäärä on vähintään 10 tonnia, tulee vähintään kuukausi ennen varastoinnin aloittamista tehdä pelastusviranomaiselle ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 26/2005, 2 §)
30. Öljyvahinkojen torjuntaan on varauduttava ennakolta. Varastosäiliön ja seulontalaitteiston täyttötapahtumaan ja öljyvuotojen ja öljyvahingon varalta tulee olla toimintaohjeet. Vahinkoja varten alueelle on varattava helposti saataville imeytysmateriaalia ja muuta torjuntavälineistöä. Työntekijät on koulutettava toimimaan oikein vahinkotilanteissa. Työkoneissa ja laitteissa on oltava pelastus- ja ympäristöviranomaisen yhteystiedot sekä opastus mahdollisia vaaratilanteita varten. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005, 2 §)
31. Mikäli alueella tapahtuu öljy- tai muu vaarallisen aineen vahinko, on siitä ilmoitettava viipymättä pelastusviranomaiselle, Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle, Hämeen ELY-keskukselle sekä

ryhdyttävä välittömästi toimiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi. (MAL 555/1981: 11 §)

32. Alueella työkonehallina aiemmin käytetyn ja suunnitelmassa esitetyn hallirakennuksen pohjarakenteiden ja umpikaivon tiiviys on selvitettävä ja varmistettava ennen kuin hallia on mahdollista käyttää maisemointisuunnitelmassa esitettyyn tarkoitukseen. Rakenteet on tarvittaessa tiivistettävä siten, ettei hallista pääse tankkaus- tai onnettomuustilanteessa maaperään polttonesteitä. Hallin pohjan on kestettävä työkoneiden mekaanista ja polttoaineiden kemiallista rasitusta. Esitys hallin käytöstä ja tarvittavista tiivistystoimenpiteistä on liitettävä osaksi öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmaa ja toimitettava maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi vähintään kaksi viikkoa ennen hallin suunniteltua käyttöönottoa. (MAL 555/1981: 11 §)

33. Maisemoinnin loppuun mennessä on selvittävä, ovatko hallissa usean vuosikymmenen ajan säilytetyt työkoneet, polttoaineet sekä muut pohjavedelle vaaralliset aineet aiheuttaneet maaperän pilaantumista. Tutkimussuunnitelma on toimitettava Hämeen ELY -keskukselle ja Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle yhtä kuukautta ennen tutkimuksen suunniteltua toteuttamista. Mikäli maaperässä on havaittavissa haitta-aineita, on haitta-aineet poistettava ympäristönsuojeluviranomaisten hyväksymällä tavalla. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 8 §)

Pohjaveden tarkkailu

34. Hankkeen vaikutuksia alueen pohjavedenkorkeuteen ja pohjaveden laatuun koskeva tarkkailu tulee aloittaa ennen kuin tässä luvassa tarkoitettu maa-ainesten ottotoiminta aloitetaan. Pohjaveden pinnankorkeuden tarkkailua tulee tehdä vähintään 4 kertaa vuodessa tehtävin mittauksin. Vireillä olevan Rudus Oy:n maa-ainesluvan mukaisen maa-ainestenoton

siirtyessä kiinteistön 398-407-12-0 alueelle, tulee pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden tarkkailua täydentää kiinteistön pohjoisosaan asennettavalla uudella havaintoputkella. Tarkkailu voidaan suorittaa yhteistarkkailuna. (MAL 555/1981: 11 §)

35. Hakemuksessa esitettyä pohjavesitarkkailua on täydennettävä ja tarkennettava Hämeen ELY-keskuksen lausunnossaan esittämällä tavalla. Täydennetty tarkkailuohjelma on toimitettava Hämeen ELY-keskukselle ja Lahden kaupungin maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle yhden kuukauden sisällä tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §)

36. Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alaa ja maisemoinnin edistymistä on seurattava ja tulokset raportoitava sekä Hämeen ELY-keskukselle että Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle karttaesityksenä vuosittain. Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alan seurantatulokset tulee raportoida yhdessä pohjavesitarkkailun tulosten kanssa. Tulosten perusteella tulee esittää arvio avoimena olevan ottamisalueen vaikutuksista Renkomäen pohjavesialueen veden laatuun. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §)

37. Tarkkailujen sekä pohjaveden laatunäytteiden tulokset on toimitettava sähköisesti toimintavuoden loppuun mennessä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueelle sekä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle. Jos tarkkailussa havaitaan, että pohjaveden laatu heikkenee tai määrä vähenee, haitat on poistettava ja maisemointi keskeytettävä välittömästi. Tarkkailutiedot on vaadittaessa annettava niille, joiden oikeutta tai etua asia voi koskea. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §; ESAVI/2300/2016).

Valvonta

38. Toiminnanharjoittajan on vaadittaessa toimitettava ja esitettävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat kirjallisina sähköisessä muodossa vuosittain tehtävää säännöllistä tarkastusta varten. (MAL 555/1981: 7 §)

39. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain sähköisesti maa-aineslain 23 §:n mukainen ilmoitus otetusta maa-aineksen määrästä ja laadusta viimeistään tammikuun loppuun mennessä ELY-keskuksen tietohallintopalvelun NOTTO-rekisteriin. (MAL 555/1981: 23 §)

Lopputarkastus

40. Luvanhaltijan on tehtävä 60 päivän kuluessa ilmoitus maisemoinnin lopettamisesta Etelä-Suomen aluehallintoviranomaiselle, Hämeen ELY -keskukselle sekä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle. Samalla luvansaajan on pyydettävä maisemointia valvoilta viranomaisilta lopputarkastusta. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 7 §)

Jälkihoito

41. Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §, 7 §)

Korvausvelvollisuus

42. Luvansaaja vastaa korvausvelvoitteista, jotka maa-ainesten ottamisesta saattavat aiheutua. (MAL 555/1981: 9 §)

PERUSTELUT

YLEISET PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa rajoitetaan ainesten ottamista siten, ettei aineksia saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista; luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentissa edellytetään, että alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa edellytetään, että ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupaviranomaisen vastaus lausuntoihin

Lupaviranomaisen vastaukset lausunnoissa esitettyihin huomioihin ja vaateisiin on esitetty lupamääräyksissä ja määräysten perusteluissa.

Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan osa-alueelle II sijaitsevalle alueelle ei pitäisi myöntää ottolupaa, koska aluehallintoviranomaisen 9.12.2016 päätöksessä lupa ei ole voimassa II alueen osalta 31.12.2022 jälkeen.

Lupaviranomainen velvoittaa tässä päätöksessä toiminnanharjoittajaa noudattamaan vesiluvan valvojan Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021 lausunnon mukaista maisemoinnin aikataulua. Maisemoinnin aikataulovelvoite on esitetty määräyksessä 12 ja maisemoinnin edistymisen seurantavelvoite määräyksessä 13. Velvoite maisemoinnin vaiheistuksen jälkihoitotoimenpiteiden hyväksyttämistä Hämeen ELY-keskuksella on esitetty määräyksessä 14.

Alue on maisemoitava maa-ainesluvan loppuun 31.12.2029 mennessä. Alueen jälkihoidossa on varmistettava maisemoinnin onnistuminen ja siksi luvassa on määrätty, että maisemoinnin jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä. Jälkihoitotarkkailuvelvoite on esitetty määräyksessä 41.

Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021, 14.11.2022 lausunnoissa sekä 20.3.2023 lausunnon täydennyksessä esittämät velvoitteet on huomioitu maisemoinnin vaiheistuksen ja seurannan osalta määräyksissä 11-14, luontoarvojen osalta määräyksissä 19 ja 20, polttonesteiden osalta 23-33 sekä lopputarkastuksen jälkihoidon osalta lupamääräyksissä 40 ja 41.

Uudenmaan ELY-keskuksen launnossaan esittämä velvoite on esitetty määräyksessä 6.

Renkomäen asukasyhdistyksen launnossaan esittämät ympäristövaikutusten haitta-arviot on koskevat lähinnä Rudus Oy:n soranottohakemusta. Maisemoinnista aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vähentämiseksi on esitetty tavat lupamääräyksissä 21 ja 22. Rajaamalla lupamääräyksessä 3 toiminta-ajasta pois yöaika klo 6-7, rajoitetaan melun

aiheuttamia ongelmia alueella. Toisaalta toiminta-ajan mahdollistaminen klo 22 saakka nopeuttaa alueella tehtävää maisemointia ja sitä kautta myös nopeuttaa alueen valmistumista virkistyskäyttöön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Lupa-aika, toiminnan aloittaminen ja toiminta-aika (määräykset 1-4)

Lahden maa-aineslupaviranomainen katsoo, että se voi myöntää maisemoinnin mahdollistavan maa-aineslupa vesiluvan voimassaoloajaksi, eli hakemuksen mukaisesti 31.12.2029 saakka. Mikäli maisemointia halutaan jatkaa vuoden 2029 jälkeen, on siinä vaiheessa selvitettävä, onko alueella maa-aineslain 3 §:n mukaiset luvan myöntämisedellytykset vielä olemassa.

Mikäli jatkolupa on mahdollista myöntää, on myös lupa-aikaa mahdollista jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta.

Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia lupamääräyksiä. Lupaa ei kuitenkaan voida jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava taikka saman lain 38 tai 53 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus. Lupa-aikaa on mahdollista jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja.

Koska lupa-alueelta ei oteta maa-aineksia, vaan pelkästään maisemoidaan eli lähinnä loivennetaan rintauksia ja levitetään pintamaita, on toiminta mahdollista aloittaa toiminnanharjoittajien hakemuksen mukaan muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Luvan täytäntöönpano ennen lainvoimaisuutta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, koska maisemointi on lupamääräysten mukaan

keskeytettävä, mikäli tarkkailussa havaitaan pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän vähenemistä. Alueelle on myös laadittava kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa on huomioitava sekä virkistyskäytön kehittäminen, virkistyskäyttösuunnitelmassa esitetyt uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Näin suunnitelmallisesti estetään uhanalaisten eliöiden elinolosuhteiden vaarantuminen. Toiminta on siten mahdollista aloittaa toiminnanharjoittajien hakemuksen mukaan muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen.

Haettu yöaikainen toiminta klo 6-7 on kielletty, koska maisemointi on usean vuoden kestävä, pitkäaikaista melua aiheuttavaa toimintaa ja lupa-alueen lähellä on melulle jo nykyisellään erityisen altistunutta asutusta. Erityisesti maisemointialueen länsi- ja lounaispuolinen asutus on alueella, jossa sekä melun yö- että päiväaikaiset ohjearvot ylittyvät jo nykyisellään läheisen moottoritien liikenteen vuoksi. Lauantaina tehtävää maisemointia on, mikäli mahdollista, vältettävä samasta syystä. (VNP 993/1992: 2 §; VNA 1107/2021: 3 §, Lahden meluselvitys 2022)

Esitoimenpiteet (määräykset 5-10)

Alkutarkastuksessa varmistetaan, että maisemointia valmistelevat ja lupamääräysten edellyttämät tarpeelliset esitoimenpiteet on tehty suunnitellusti. Alueen rajaustoimet ja ensivaiheessa hyväksytyt toimintasuunnitelmat ovat tarpeen turvallisen toiminnan varmistamiseksi.

Maisemointitoimenpiteet (määräykset 11- 18)

Alueella on useita kymmeniä hehtaareja avointa vanhaa soranottoaluetta. Alueen maisemointi tulee tehdä viipymättä vesilupaa noudattaen, jotta pohjavettä suojaavan maannoksen kehittyminen nopeutuu. Maannoksessa syntyy uutta pohjavettä suojaavaa biologisesti aktiivista kasvualustaa.

Biologisesti aktiivinen kasvualusta vähentää pohjaveden likaantumisherkkyyttä, pienentää pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden vaihteluja, pidentää vajoveden viipymää sekä pienentää pintavalunnan aiheuttamaa eroosiota.

Vaiheittaisella maisemoinnilla minimoidaan avoinna olevan soranottoalueen pinta-ala ja sen vaikutukset pohjaveden laatuun ja määrään. Pintamaiden käytössä maisemointiin on käytettävä harkintaa ottaen huomioon sekä pohjaveden että harvinaisten eliölajien suojelu. Vieraslajien siirtymistä alueelle pyritään estämään kieltämällä maiden tuomisen muualta ilman erillistä lupaa valvontaviranomaiselta.

Luiskien loivennus ja muotoilu kohentaa alueen maisemakuvaa, pohjaveden muodostumisolosuhteita, kulkukelpoisuutta sekä turvallisuutta. Vanhan ottamisalueen muotoilussa on huomioitava kaivamisen melu- ja pölyhaitat, rinteiden turvallisuus, luonnonolosuhteet sekä alueen jälkikäyttö.

Luontoarvot (määräykset 19-20)

Olemassa oleva kasvillisuus edesauttaa pohjavettä suojaavan biologisesti aktiivisen maannoksen syntymistä ja pysyvyyttä. Kasvillisuuden ja puuston suunnitelmallisella pitkäjänteisellä hoidolla vaalitaan alueen luontoarvoja. Entiseltä soranottoalueelta on runsaasti havaintoja uhanalaisia perhoslajeja (tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen), jotka on mainittu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 4 (LsA 1997/160: 21 §). Liitteen 4 lista on koottu Suomen lajien Punaisesta listasta 2010 ja tullaan päivittämään vuoden 2019 Punaisen listan perusteella. Vuoden 2019 listalla tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen ovat erittäin uhanalaisia.

Erittäin uhanalaisia suojeltavia lajeja ja niiden elinympäristöjä voidaan pitää maa-ainelain 3 §:n mukaisina erikoisina luonnonesiintyminä, joiden

säilyminen tulee turvata. Vaikka ELY-keskus ei ole tehnyt esiintymispaikan rajauspäätöstä, on erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat suojeltavissa kokonaisvaltaisen hoito- ja kehittämissuunnitelma avulla, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja sen uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle.

Luontoselvityksen toimenpidesuosituksen mukaan avointen paahdeympäristöjen luontoarvojen säilyttämiseksi alueelle ei ole mielekästä tuoda uusia, tuotteistettuja kasvualustoja, eikä tehdä metsityksiä tai istuttaa puutarhamaisia, tavanomaiselle viherrakentamiselle tyypillisiä istutuksia. Kasvualustoina tulisi käyttää alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta esimerkiksi vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä, tulee sen olla paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa.

Melu, pöly ja liikenne (määräykset 21 ja 22)

Maisemoitavalle alueelle kulkee vain yksi tie, jonka liittymä on Orimattilankadulle. Vaihtoehtoista tieyhteyttä ei ole tällä hetkellä olemassa. Työmaaliikenne nykyisen liittymän kautta tulee mitä ilmeisimmin haittaamaan alueen virkistyskäyttöä, mutta vanhan soranottoalueen maisemointi on tarpeen pohjaveden suojelemiseksi, alueen luontoarvojen turvaamiseksi sekä tulevan, kaavanmukaisen virkistyskäytön mahdollistamiseksi.

Maisemoitavan alueen sisällä on yleiskaavassa merkitty soranottoalue, jolle on myönnetty maa-ainesten ottamiseen vesilupa. Alueen omistaja Rudus Oy hakee samalta alueelta soranottolupaa. Soranotolle ei ole osoitettavissa

maa-aineslain 3 §:n mukaisia esteitä, joten maa-aineslain 6 §:n mukaisesti lupa on myönnettävä. Työmaatietä tarvitaan myös näiden maamassojen kuljettamiseen pois soranottoalueelta.

Liittymän turvallisuus ja näkymän ajanmukaisuus on varmistettava tienpitäjän ja maanomistajan kanssa. Työmaatien, kuten koko hiekkapintaisen maisemointialueen pölyämistä on vähennettävä parhaalla mahdollisella käytettävissä olevalla tekniikalla ja käytännöillä.

Aiemmassa YVA -selvityksessä tehtyjen melumallinnusten perusteella haettu maisemointi- ja soranotto toiminta ei ylitä valtioneuvoston melupäätöksessä esitettyjä ohjearvoja. Mallinnusten tulokset on varmistettava melumittauksin.

Melumittauksia tehtäessä on huomioitava myös se, että maisemoinnissa soranotto rinteet loivennetaan pudottamalla sora massoja ylhäältä alaspäin rinnettä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että työkoneet toimivat osassa aluetta jonkin aikaa rinteiden yläosissa ilman kuopan seinämien antamaa melusuojaa. Tämä pätee erityisesti pohjoisrinnettä loivennettaessa. Kun asutus on alempana olevan eteläpuolisen rinteiden kupeessa, voidaan olettaa, että pohjoispuolen rinneseinä toimii kaikupohjana ja edesauttaa kaivamisen melun kulkeutumista eteläpuolen asuinalueelle.

Ympäristövaikutusten arviointiprosessin yhteydessä tehtiin melumallinnuksia vuonna 2009, mutta ne on tehty silloisen vuosittaisen soranotto- ja murskaustoimintaan perustuen, eikä mallinnuksia voi suoraan verrata nyt haettuun toimintaan.

Poltonesteiden säilytys ja käsittely (määräykset 23-33)

Hakemusalue sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, jolla tulee noudattaa erityistä varovaisuutta vaarallisten aineiden, kuten poltonesteiden

säilyttämisessä ja käsittelyssä. Polttoaineen jakeluun rakennetut tukitoiminta-alueet, joilla väliaikaisesti säilytetään polttoaineita ja tankataan työkoneita, tulee olla suunniteltu niin, että vahinko- ja onnettomuustilanteissa polttoainetta ei pääse tukitoiminta-alueiden ulkopuolelle.

Valtioneuvoston asetusta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (jakeluasema-asetus) sovelletaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien toimintaan, johon tarvitaan ympäristölupa ympäristönsuojelulain 30 §:n perusteella. Asetusta ei kuitenkaan sovelleta alle 12 kuukautta kestäväan työmaan polttoaineen jakeluun. Jakeluasema-asetus on säädetty ympäristönsuojelulain perusteella, joten jos polttonesteitä halutaan varastoida alueella yli 12 kuukautta, on varastointiin saatava ympäristölupa. (YSL 527/2014: 116 §; VNA 314/2020: 1 §)

Työkonehallin vanhat pohjarakenteet ja umpikaivo on tehty 1990-luvun alussa. Hallin käyttökelpoisuudesta polttoaineiden ja työkoneiden säilytykseen lupaviranomaisella ei ole tarkempaa tietoa. Tilanne on selvitettävä ja rakenteet on tarvittaessa tiivistettävä. Koska hallissa on säilytetty vanhan luvan aikana pitkään polttoaineita ja työkoneita, on maaperän puhtaus selvitettävä hallin käyttöä lopetettaessa. Mikäli pohjavedelle vaarallisia aineita on valunut hallin käytön aikana maaperään, on maaperä puhdistettava viranomaisten hyväksymällä tavalla.

Pohjaveden tarkkailu (määräykset 34-37)

Pohjaveden tarkkailu tulee toteuttaa Hämeen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Uuden pohjaveden tarkkailuputken asentamisen jälkeen on mahdollista tarkkailla nykyistä paremmin maisemoinnin ja

soranoton vaikutuksia pohjaveden laatuun ja määrään virtaussuunnassa vedenottamolle päin, kun toiminta siirtyy kiinteistölle 398-407-12-0.

Maisemoinnin valvonta (määräykset 38-39)

Valvontatarkastusten kirjanpitoon merkitään ylös mahdolliset puutteet ja havaitut epäkohdat. Toiminnanharjoittajan on korjattava valvontatarkastuksilla havaitut epäkohdat ja toimitettava valvojalle lupapäätöksessä esitetyt tarkkailutiedot ja raportit tarkastusmuistiossa esitettyyn määräaikaan mennessä.

Valvontaviranomainen tulee tekemään valvontatarkastuksia pääsääntöisesti kerran vuodessa, mutta tarvittaessa useammin. Tarkastusten yhteydessä tarkastetaan edellä esitettyjen asioiden lisäksi pohjatasot ja mittaustulokset, korkeusmerkinnät, maisemoinnin ympäristövaikutukset ja siisteys sekä jälkihoidon eteneminen ja onnistuminen. Tarvittaessa maisemoinnin edistymistä voi todentaa myös kaukokartoitusmenetelmin. Valvontaviranomaisilla on maa-aineslain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia ja mittauksia sekä ottaa näytteitä ottamispaikalta.

Lopputarkastus (määräykset 40)

Luvan voimassaolon loputtua alueella on tehtävä lopputarkastus. Luvan haltijan on ilmoitettava ottamisen päättymisestä valvontaviranomaiselle lopputarkastuksen pitämiseksi. Lopputarkastuksessa tarkistetaan yksityiskohtaisesti lupamääräysten noudattaminen ja toteutuminen. Vastuu luvassa määrätystä velvoitteista on luvan haltijalla, kunnes velvoitteet on hyväksyttävästi toteutettu.

Jälkihoito (määräys 41)

Jälkihoidon ja pohjaveden tilan jatkoseurantalla varmistetaan, että maisemointi toteutuu käytännössä suunnitellulla tavalla ja ettei maisemoinnista ole aiheutunut vaaraa pohjavedelle tai uhanalaisille eliöille.

Korvausvelvollisuus (määräys 42)

Luvansaaja vastuussa maisemoinnista mahdollisesti aiheuttamasta maa-aineslain 9 §:n mukaan korvattavasta edunmenetyksestä.

Luvan käsittelymaksu

Tästä päätöksestä peritään maa-aineslupakäsittelystä aiheutuvat kulut maa-aineslain 23 §:n mukaisesti Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle lautakunnassa hyväksytyn maa-ainestaksan mukaisesti (Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 19.1.2021 (8 §)). Koska lupa-alueelta ei oteta maa-aineksia, luvan käsittelymaksu muodostuu perusmaksusta ja naapurien kuulemismaksusta. (MAL 555/1981: 13 §)

Perusmaksu suunnitelmaa kohti on 441,00 euroa.

Naapurin tai asianosaisen kuuleminen 52,50 euroa/kuultava, kuultavia 86 kpl, yhteensä 4 515,00 euroa.

Lehti-ilmoitus 210,00 euroa/ilmoitus, yhteensä 210,00 euroa

Luvan käsittelymaksu on perusmaksu ja lehti-ilmoitusmaksu yhteenlaskettuna 5 166,00 euroa.

Vuosittainen lupamääräysten valvontamaksu

Lahden ympäristöpalvelut valvoo lupaehtojen noudattamista ja tarkastaa lupa-alueen vuosittain (VNA 926/2005: 7 §, 2 mom.). Luvanhaltijalta peritään vuosittain kulloinkin voimassa olevan maa-ainestaksan mukainen maa-ainesten ottomäärään perustuva valvontamaksu.

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan 19.1.2021 (8 §) päättämän maa-ainestaksan mukainen valvontamaksu määräytyy lupapäätösajankohtana otettavaksi myönnetyn vuotuisen ottomäärän mukaan jokaiselta alkavalta k-m³:ltä 0,04 €/m³, ollen kuitenkin aina vähintään 441,00 euroa.

Koska lupa-alueelta ei oteta maa-aineksia, on vuosittainen valvontamaksu voimassa olevan taksan mukaan luvan myöntämisaikajakohtana **441,00 euroa vuodessa**. Luvan saaja on velvollinen maksamaan vuotuisen valvontamaksun luvan voimaantuloa seuraavan vuoden alusta luvan voimassaolovuoden loppuun asti. Mikäli luvan haltija ilmoittaa kirjallisesti valvontaviranomaiselle etukäteen kyseisen vuoden tammikuun loppuun mennessä, ettei maa-aineksia oteta kyseisenä vuonna, luvan haltijalta ei peritä kyseisen vuoden valvontamaksua.

SÄÄDÖKSET, PÄÄTÖKSET JA SELVITYKSET

Maa-ainelaki (MAL 555/1981: 3 §, 7 §, 9 §, 10 §, 11 §, 21 §, 23 §)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (VNA 926/2005: 2 §, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §)

Luonnonsuojelulaki (LsL 1096/1996: 47 §, 48 §)

Luonnonsuojeluasetus (LsA 160/1997: 21 §)

Naapurussuhdelaki (NaapL 1920/26: 17 §)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (VNA 79/2017: 4 §)

Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (VNA 314/2020: 1 §)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VNP 993/1992: 2 §, 4 §)

Vesilaki (VL 587/2011, 3 luku: 2 §)

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014: 116 §, 231 §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, päätös 9.12.2016 (ESAVI/2300/2016)

Vaasan hallinto-oikeus, päätös 28.11.2018 (VaHO 00429/17/5208)

Korkein hallinto-oikeus, päätös 4.6.2020 (KHO 6103/1/18)

Laki ympäristönvaikutusten arviointimenettelystä (YVA 252/2017: 3 §)

Lahden terveysturvallisuuden ja ympäristöasiain lautakunta, murskainaseman ympäristölupa 16.11.1993 § 158

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, maa-ainestaksa 1.3.2021 alkaen

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätösvalan delegointi viranhaltijoille 04.06.2019, § 42

Valtioneuvoston asetus meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (VNA1107/2021: 3 §, Lahden meluselvitys 2022)

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote luvansaajalle, yhteyshenkilölle ja lausunnonantajille

Kuulutus ja laskutus

